O'ZBEKISTON OQSOQOLLAR KENGASHI "MAHALLA"

Mahalla

МАҲАЛЛА — ХАЛҚ ВИЖДОНИ

4 (658) | WWW.MAHALLA.UZ | 2009 ЙИЛ 28 ЯНВАРЬ. ЧОРШАНБА | 1996 ЙИЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИ, «МАҲАЛЛА» ЖАМҒАРМАСИНИНГ РЕСПУБЛИКА НАШРИ | ISSN 2010-7013 | mahalla.gz@rambler.ru

МАВСУМ ТАРАДДУДИ

Айни кунларда деҳқонлар баҳорги экин-текин ишларига пухта ҳозирлик кўрмоқда. Хусусан, улар ернинг шўрини ювиш, ариқ ва зовурларни тозалаш, шунингдек, қишлоқ хўжалик техникаларини таъмирлаш ишлари билан машғул.

Балиқчи туманида бу ишларга 500 нафардан зиёд сувчи, чилангар, механизатор жалб қилинган. Хўжаликлараро сув тармоқларини тозалаш ишларида эса 12 та экскаватордан унумли фойдаланилмоқда. Тумандаги марказий машина-трактор паркида мавжуд техника воситалари, жумладан, 207 та чопиқ ва ҳайдов трактори, 28 та ОВХ пуркагичи, 80 дан зиёд сеялка, 22 та ер текислаш мосламаси ва 514 та борона тажрибали усталар томонидан сифатли таъмирдан чиқарилмоқда.

Шуҳрат ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

Пойтахтимизда Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 16 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида белгиланган вазифаларнинг ижросини таъминлашда оммавий ахборот воситаларининг ўрнига бағишланган конференция бўлиб ўтди.

ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ВА ДАВР

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузурида Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди, Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, Журналистлар ижодий уюшмаси, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда оммавий ахборот воситалари раҳбарлари, жамоат ташкилотлари вакиллари ва олимлар иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Ахборот тизимлари ва телекоммуникациялар масалалари ахборот-таҳлил департаменти мудири А.Эшонхўжаев, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ёзувчилар уюшмаси раиси А.Орипов, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси спикери ўринбосари Х.Дўстмуҳамедов, Журналистлар ижодий уюшмаси раиси Ш.Ғуломов, Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди директори Ж.Ҳакимов ва бошқалар Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида юртимизда барча жабҳаларда изчиллик билан олиб борилаётган ислоҳотлар Ватанимиз тараққиётида, аҳоли фаровонлигининг тобора ошиб бораётганида, қишлоқ ва шаҳарларимиз янгича қиёфа касб этаётганида ўзининг ёрқин ифодасини топаётганини таъкидладилар.

Ислоҳотлар бераётган юксак самараларни фаол ёритиш баробарида юртимизда рўй бераётган демократик жараёнларда, халқимиз маънавиятининг янада юксалиши, сиёсий ва ижтимоий фаоллигининг ошиши, ҳамюртларимиз, айниқса, ёшларнинг қатъий фуқаролик позициясига эга бўлишида оммавий ахборот воситаларининг ўрни катта.

Мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларини изчил ривожлантириш, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, журналист кадрларнинг касб малакаси ва маҳоратини ошириш масаласи доимий эътиборда. Айни пайтда шиддат билан ўзгараётган замон журналистлардан рўй бераётган воқеа ва ҳодисаларга чуқурроқ ёндашишни, давр билан мунтазам равишда ҳамнафасликни талаб этмоқда.

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди бу борадаги вазифаларни ҳал этишга муносиб ҳисса қўшаётир. Жумладан, фонднинг ёш журналистларни қўллаб-қувватлаш, касб маҳоратини ошириш, даврий нашрларга моддий ва техник кўмаклашиш, соҳага замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишга оид лойиҳалари шулар жумласидандир.

(ЎзА)

2009 йил — Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили

Қорақалпоғистон Республикаси

Иш ўринлар яратилади

Тўрткўл шаҳрида автомобилларни комплекс таъмирлашга мўлжалланган “Мастер” Ўзбекистон—Россия қўшма корхонаси иш бошлади.

Унинг 5 та ихтисослашган цехида 25 нафар маҳаллий ёшлар меҳнат қиляпти. Эътиборлиси, эҳтиёт қисмлар етарли таъминлангани боис, ҳар куни юзга яқин автоуловларга сифатли техник хизмат кўрсатилмоқда.

Корхона мутасаддиларининг айтишича, тез орада қишлоқ, маҳалла ва овулларда ҳам унинг филиаллари ташкил этилиб, ўнлаб ёшларни иш билан таъминлаш режалаштирилган.

Асил БЕК,
“Mahalla” мухбири.

Андижон вилояти

Муаммонинг ечими бор

Султонобод — Андижон вилоятининг кўҳна қишлоқларидан бири. Уни қамраб олган 7 та маҳалла фуқаролар йиғинида йигирма мингга яқин аҳоли истиқомат қилади.

Жойларда бўлгани каби истиқлол йилларида бу ерда ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Бироқ, катта қишлоқнинг ўзига яраша ҳал этилиши зарур бўлган муаммолари йўқ эмас.

Қўрғонтепа тумани ҳокими Авазбек Эргашевнинг қишлоқ аҳолиси билан бўлган учрашувида ана шулар ҳақида сўз борди.

Аҳоли вакиллари ичимлик суви, омухта ем етказиб беришдаги узилишлар, қишлоқда спорт мажмуаси ва бозорча қурилиши лозимлиги ҳақида фикр билдиришди. Учрашувда қайд этилдики, тегишли идораларнинг раҳбарлари иштирокида тез орада қишлоқ бозорчасини ҳашар йўли билан тиклаш, спорт мажмуаси қуриш ишлари бошланади. Туман раҳбариятининг бундай учрашувлари “Қўрғонтепа”, “Дардоқ”, “Чимён” ва “Савай” қишлоқ фуқаролар йиғинларида ҳам бўлиб ўтиб, ижтимоий соҳадаги айрим муаммоларни ҳал этиш ва янги маданий-маиший ҳамда спорт иншоотлари қуриш ишлари режалаштирилди.

Узоқбой САКСОНБОЕВ,
“Mahalla” мухбири.

Бухоро вилояти

Уй эгаларига топширилди

Қоровулбозор шаҳарчаси кейинги йилларда амалга оширилган қурилиш ва бунёдкорлик ишлари натижасида кўркам қиёфа касб этди.

Шаҳарчада қад ростлаган 10 дан ортиқ замонавий маданий-маиший ҳамда спорт-соғломлаштириш иншоотлари нефтчилар ва маҳаллий аҳолининг кундалик турмушини яхшилашга хизмат қилмоқда.

Энг қувонарлиси, туманда кенг кўламдаги бунёдкорлик ишлари узлуксиз равишда давом этяпти. Бу борада ҳудудда барқарор фаолият олиб бораётган Бухоро нефтни қайта ишлаш заводининг саъй-ҳаракатлари мақтовга арзигулик.

Яқинда Ал-Бухорий номидаги маҳалла ҳудудида завод маблағи ҳисобидан қурилган ёрдамчи хўжалик иншоотлари ва бошқа замонавий қулайликларга эга бўлган 19 та ҳовли-жой ўз эгаларига топширилди. Шу муносабат билан ташкил этилган тадбирда туман ҳокими Илҳом Муродов ва завод директори Шамшиддин Сайидаҳмедов янги уй эгаларини самимий қутлаб, уларга калитларни топширди.

Ҳамроз АЛИ,
“Mahalla” мухбири.

Жиззах вилояти

Вилоят босқичи ғолиби

“Маҳалла” жамғармасининг Жиззах вилояти бўлимида “Фуқаролар йиғинининг энг яхши яраштириш комиссияси” республика кўрик-танловининг вилоят босқичи ғолиб бўлди.

“Маҳалла” жамғармаси бошқаруви, Республика Хотин-қизлар қўмитаси ҳамда Ички ишлар вазирлиги ҳамкорлигида ўтказиб келинаётган ушбу танловнинг вилоят босқичида Жиззах шаҳри ва туманлардаги ғолибликка кирган 13 та фуқаролар йиғинининг яраштириш комиссиялари иштирок этишди.

Кўрик-танлов ҳайъатининг хулосасига кўра, Жиззах шаҳридаги “Желли-гули” маҳалла фуқаролар йиғинининг яраштириш комиссияси иши юқори баҳоланиб, вилоят босқичи ғолиби, деб топилди. Ғолиб кўрик-танловнинг республика босқичида иштирок этади.

Абдували ҚАРШИЕВ,
“Mahalla” мухбири.

Қашқадарё вилояти

Бешбулоқлик болалар қувончи

Ғузор тумани Деҳқонободдаги “Бешбулоқ” маҳалла фуқаролар йиғинида замонавий услубда бунёд этилган спорт мажмуаси фойдаланишга топширилди.

Эндиликда мажмуа яқинида жойлашган қишлоқларда истиқомат қилаётган болалар спортнинг баскетбол, волейбол, футбол ва кўп турли тури билан шуғулланиб, ўз саломатлигини янада мустаҳкамлаш имконига эга бўлишди.

— Ёшларимиз миллий кураш ва шарқ якка кураши бўйича тўгаракларга фаол қатнашмоқда, — дейди мажмуа тўгаракчиси Санжар Хонмуродов. — Шунинг учун маҳалламиз мажмуанинг ёпиқ залида йил давомида машғулотлар ўтказиш мумкин. Турли тренажёрлар, спорт анжомлари учун хона ажратилди. Насиб этса, Деҳқонободдан ҳам машҳур полвонлар етишиб чиқади.

Умуман, Қашқадарёда болалар спортига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ишлар вилоят шаҳар, туман ва қишлоқларида 19 та мажмуа, спорт заллари ишга туширилган бўлса, Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида уларнинг сони 21 та етади. Мажмуаларнинг асосий қисми қишлоқларда қад ростлайди.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ,
“Mahalla” мухбири.

Хоразм вилояти

Ният улуғ, режалар ҳам

Янгиариқ туманидаги “Гулобод” қишлоқ фуқаролар йиғини аҳли жорий йилни Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили деб номланишини катта мамнуният билан кутиб олишди.

Йил бошиданоқ, Гулободни янада обод, кўркам, гўзал қилиш чора-тадбирлари белгиланди.

Ҳозирда хўжалигида 17 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда. Ўтган деҳқончилик йилида улар томонидан икки минг тонна пахта, тўрт юз тонна ғалла етиштирилди. Бундан ташқари, қишлоқда фаолият кўрсатаётган иккита гилам тўқиш цехида юздан зиёд йигит-қизлар янги иш ўринларига эга бўлишди. Маҳалла гузарида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхонаси, сартарошхона, этикдўзлик, соат тузатиш каби маиший хизмат шохобчалари ишга тушди. Айниқса, “Гўзаллик салони”нинг фаолияти бошланди. Режага кўра, “Собирзон”, “Бороҳик”, “Қўнғирот” маҳаллалари ҳудудларидаги 10 километрга яқин йўл асфальтланиб, барча хонадонлар тоза ичимлик суви билан таъминланади. Янги бир талай замонавий хизмат кўрсатиш шохобчалари қурилиб, фойдаланишга топширилади.

Абдулла САФОЕВ,
“Mahalla” мухбири.

Суҳбат

МАЪНАВИЙ МАСЪУЛИЯТ ВА ТАРБИЯ ЎЧОҒИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 2002 йил 5 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 10 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали маросимда сўзлаган нутқида: «Маҳалланинг аҳамияти ва ўрни ҳақида гапирганда, инсоннинг, оиланинг маънавий олами, ундан хабардор бўлиш, уни англаш, бу руҳий дунёга қўполлик билан аралашмасдан, унинг ижобий асосда шаклланишига нозиклик билан таъсир ўтказишда, ўйлайманки, маҳалладек идорага тенг келадиган бошқа бирон-бир восита йўқ», деган эди. Ва ўша йиғинда 2003 йилни «Обод маҳалла йили», деб эълон қилишни таклиф қилганди. Бу мустақиллик йилларида маҳаллага алоҳида эътибор қаратилаётганидан далолатдир.

Конституциямиз қабул қилинганининг 16 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишда ҳам Президентимиз маҳалла ҳақида тўхталиб, «... узоқ тарихимизда маҳалла деган идоранинг ўзбек заминида пайдо бўлишида ташаббускор, сабабчи бўлган аждод-авлодларимизга ҳар қанча таъзим қилса арзийди, албатта», дея таъкидлади.

Хўш, мамлакатимизда нима учун маҳаллани ривожлантиришга, унинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга, мавқеини кўтаришга бу қадар катта аҳамият берилмоқда?

Мухбиримиз Имом Ал-Бухорий халқаро маркази директори, шарқшунос олим, профессор Убайдулла УВАТОВ билан ана шу хусусда суҳбатлашди.

— Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, узоқ даврлар камситилиб, топталиб келинган қадриятларимизни тиклашга биринчи даражали вазифа сифатида қарала бошланди. Улуғ аждодларимизнинг руҳи поклари эъзозланиб, улар қолдирган бебаҳо маънавий бойликлар халқимизнинг мулкига айланди. Юртимиз ўтмишда дунё тамаддуни марказларидан бири бўлган. Салоҳиятли ўтмиш эса буюк келажак учун олтин пойдевор бўлиши, шубҳасиз. Шулар ҳақида ўйлар эканмиз, буюк ғоялар, оламшумул янгиликлар, дунёвий кашфиётлар, энг аввало, маҳаллада туғилганлигини англаш қийин эмас.

Одамларнинг жамоа бўлиб, яъни, бир маҳаллада, гарчанд ёзилмаган бўлса ҳам, жорий этилган адолатли, демократик тартиб-қоидаларга риоя этиб яшашлари халқимизгагина хосдир. Ўзаро ҳурмат, бир-бирини қўллаб-қувватлаш, бева-бечора, етим, ёлғиз, касалмандларнинг ҳолидан хабардор бўлиб туриш, бирор киши ёки оила бошига тушган мушкулларни биргаликда ечиш, ҳашарлар уюштириб, ободончилик ишларини бажариш сингари эзгу амалларнинг асрлар оша яшаб, такомиллашиб, бошқа халқлар эътирофига сазовор бўлиб бораётгани ҳам маҳалла ҳаёти, унда қарор топган тартиб-интизомнинг мукаммал эканидан далолатдир. Маҳаллада яшаётган киши тўшакка михланиб ётган бўлса ҳам қаровсиз қолмайди.

(Давоми 2-саҳифада)

Йил сарҳисоби

АҲИЛЛИК ВА МУРУВВАТ АСОСИДА

Юртимиз мустақилликка эришгандан буён ўтган ҳар бир йил ўзининг такрорланмас жиҳатлари билан тарих солномасидан ўрин эгалламоқда. 2008 йил ҳам бундан мустасно эмас. Ёшлар йили деб номланган ўтган йил мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий, маданий ва сиёсий ҳаётида, шунингдек, маҳалла тизимида ҳам ниҳоятда самарали бўлди.

Айниқса, Ёшлар йили Давлат дастурида белгиланган ва бажарилиши бевосита маҳалла тизими зиммасига юклатилган аниқ мақсадли тадбирларни амалга ошириш жараёни жамиятимизда аллақачон ўз нуфузи ва мавқеига эга бўлган маҳалла тузилмасининг аҳоли ўртасидаги обрў-эътиборини яна бир қадар кўтарди. Бир сўз билан айтганда, Ёшлар йили фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларини жамоатчилик, маҳалладошлар билан янада яқинлаштирди. Бундан ташқари, ўтган йили юртдошларимиз катта сиёсий тадбир — фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари сайловида иштирок этиб, ўзларининг сиёсий ҳуқуқларидан фойдаландилар. Сайловларнинг ғоят кўтаринки руҳда ўтишининг асосий омилларидан бири кўп асрлик тарихга эга маҳалланинг бугунги кунда адолат, аҳиллик ва мурувват қўрғони сифатидаги роли тобора ошиб бораётганидадир.

Вилоятимиздаги ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар, ногиронлар ва якка-ёлғиз қарияларга “Маҳалла” жамғармаси бўлим ва бўлинмалари ҳамда ҳомийлар ҳисобидан ўтган йили 214,4 миллион сўмлик моддий ва маънавий мурувват ёрдамлари кўрсатилди. 2008-2009 йил куз-қиш мавсумига тайёргалик кўриш чоғида боқувчиси бўлмаган оилалар, ёлғиз кексалар ва ногиронларнинг уйларини таъмирлаш ва бошқа харажатларга жамғарма ҳамда ҳомийлар томонидан 70,4 миллион сўм сарфланди. Ўзини ўзи бошқариш органлари бош-қош бўлган умумхалқ ҳашарларида минг-минглаб нафар фуқаролар шаҳар ва қишлоқларимизни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишларида ўз ҳиссасини қўшди.

360 та ёш оилага уй-жой ва хўжалик молларини харид қилиши учун имтиёзли ипотека кредити олиб беришга амалий ёрдам кўрсатилди. 130 та ёш оила 8,5 миллион сўмлик уй-рўзғор буюмлари билан таъминланди. 318 та ёш оилага “Маҳалла” жамғармаси ва ҳомийлар ҳисобидан бир бошдан қорамол ҳадя қилингани ҳам ўтган йилда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш борасида амалга оширган ишларимиз кўлами кенглигидан далолат бериб турибди.

Бундан ташқари, йил мобайнида вилоятдаги “Меҳрибонлик” уйининг 12 нафар битирувчисига манзилли ёрдам кўрсатилди. 271 нафар ёшларнинг никоҳ ва суннат тўйлари ўтказиб берилди.

Республика Хотин-қизлар қўмитаси “Нуроний” жамғармаси, «Камолот» ЁИҲ, “Соғлом авлод учун” жамғармаси, вилоят маданият ва спорт ишлари бошқармаси сингари ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда “Энг намунали ёш оила”, “Ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлайдиган энг намунали маҳалла”, “Маҳаллам тарихини ўрганаман” кўрик-танловлари, “Футболимиз келажаги” республика турнирининг финал босқичи ва бошқа спорт тадбирларида вилоятимиз маҳаллалари фаол қатнашиб, совринли ўринларни эгаллагани қувонарлидир.

(Давоми 2-саҳифада)

Қарор ва ижро

ҲАМЖИҲАТЛИК САМАРАЛАРИ

Янгийўл шаҳрида ОИТС, гиёҳвандлик каби иллатларга қарши қандай ишлар амалга оширилмоқда?

Илм-фан юксак чўққиларга кўтарилган, техника ва технология, ахборот коммуникациялари мисли кўрилмаган даражада тараққий этган бизнинг замонда ҳам инсоният баъзи муаммолар, иллатлар қаршисида ожиз қолмоқда.

Дунё жамоатчилигини жиддий ташвишга солиб келаётган ана шундай муаммолардан бири ОИТС касаллигидир. Бу даҳшатли офат туфайли шу пайтга қадар миллионлаб инсонларнинг ёстиғи қуриди. Унинг олдини олиш, тарқалишига йўл қўймаслик борасида кенг кўламли чоралар кўрилаётганига қарамай, қурбонлар сони камаймаётир.

Бу офат бизнинг мамлакатимизга ҳам мудҳиш кўланкасини ташлаётгани ҳар биримиздан янада ҳушёр, сергак ва огоҳ бўлишни талаб этади. Зеро, сергаклик ҳар бир соҳада зарур.

Мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш, аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, халқимизнинг тиббий маданиятини юксалтириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этиш борасида кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, ушбу хавфли касаллик тарқалишининг олдини олишга ҳам алоҳида эътибор қаратилаётир.

2008 йил 26 декабрда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши кураш самарадорлигини оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори, 2009 йил 5 январда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “ОИТСга қарши кураш марказларининг ташкилий тузилмасини ва фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ҳамда 2009-2011 йилларда Ўзбекистон Республикасида ОИВ инфекцияси тарқалиши профилактикаси бўйича саъй-ҳаракатлар Миллий режасининг қабул қилиниши бу борадаги ишлар кўлами кенгаяётганидан далолат беради.

Айни пайтда мамлакатимизнинг барча шаҳар ва туманларида, хусусан, Тошкент вилоятида ҳам ушбу ҳужжатлар ижроси юзасидан муайян чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, аҳоли ўртасида ОИВ/ОИТС касаллигига қарши курашиш бўйича тушунтириш ишларини олиб бориш, аҳолини, айниқса, ёшларни ушбу хавф-хатардан асраш ва ҳар томонлама соғлом, баркамол авлодни тарбиялаш борасида кўпгина ишлар қилинмоқда.

(Давоми 2-саҳифада)

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримов раҳнамолигида соғлиқни сақлаш тизимида амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотлар аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини оширишда, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш ҳамда ҳар томонлама соғлом авлодни вояга етказишда муҳим омил бўлмоқда.

ОНАЛАР САЛОМАТЛИГИ — ЭЪТИБОРДА

Бу борада Сурхондарё вилоятида ҳам муайян ишлар амалга оширилаётир. Бойсун тумани тиббиёт бирлашмасига қарашли туғруқхона бўлими қайта реконструкция қилиниб, қўшимча бинолар барпо этилди.

— Кўримсиз бино ўрнида замонавий туғруқхона комплекси бунёд этилгач, беморларга сифатли тиббий хизмат кўрсатиш имкониятлари кенгайди, — дейди туғруқхона бош ҳамшираси Қурбоной Умранова. — Эндиликда муассасамизни 85 минг АҚШ доллари қийматидаги тиббиёт ускуналари билан жиҳозлаш мўлжалланмоқда. Бу аёлларда учрайдиган турли касалликларни тезда аниқлаш, даволаш ва соғлом фарзанд туғилиши учун хизмат қилади.

Х.МАМАТРАЙИМОВ,
ЎзА мухбири.

Азиз муштарий! Газетамизга обуна йил бўйи давом этади. У сизнинг доимий ҳамроҳингиз ва маслакдошингиздир.

МАЪНАВИЙ МАСЪУЛИЯТ ВА ТАРБИЯ ЎЧОҒИ

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

— Убайдулла ака, сиз шарқшунос сифатида қатор мамлакатларда бўлгансиз. Бошқа юртларда ҳам «маҳалла» тушунчаси борми?

— Бундан 47 йил аввал, 22 ёшимда Миср давлатига борганман. Ўшанда таржимонлик қилардим. Миср халқи тарихи, маданияти билан ҳам қизиққанман. Кейинчалик Саудия Арабистони, Ливия, Ироқ ва яна бир қатор мамлакатларда бўлганимда ҳам, шунингдек, бошқа халқлар тарихи билан боғлиқ манбаларни ўрганганман. Бироқ, танишган манбаларимда «маҳалла» сўзини, тушунчасини учратмаганман. Ўзимизнинг қадимий маданий меросимиз, ёзма манбаларда эса «маҳалла» сўзи, тушунчаси бот-бот учрайди. Масалан, Имом Абу Мансур ал-Мотуридий 870 йилда Самарқанд шаҳридаги Мотуруд маҳалласида таваллуд топганлиги, шу сабабли, ул зотнинг исм-шарифларига туғилиб ўсган маҳалласининг номи қўшиб айтилиши тарихий асарларда қайд этилган. Бундай мисолларни жуда кўплаб келтириш мумкин.

Икки ўзбек оиласи 17 йил европача ҳаёт кечирувчи оилалар билан қўшни яшаб, улар ҳаётига асло кўника олмадик. Бир-бирлари билан муносабатда салом-аликдан нарига ўтишмасди. Ён-атрофдагиларнинг ҳолидан хабар олиш, муҳтожларга ёрдам бериш, кўнгли ўксикларга ҳамдард бўлиш, ҳудуддаги муаммоларни биргалашиб ечиш, ёши улуғларга қулоқ солиш сингари тушунчалар уларга мутлақо ёт эди.

Жамоа бўлиб яшашда ҳикмат кўп. Қаердаки иноқлик, ҳамфикрлилик бўлса, бирор ишни амалга оширишда кенгаш қилинса, ўша ерда тинчлик, осойишталик, хайру барака бўлади. Маҳаллада инсон фақат ўзи учун, оиласи учун яшамайди. Қўни-қўшнини, маҳалладошларни ўйлаш, уларнинг ташвиши билан ҳам яшаш маънавий масъулиятга айланган.

Одамларга яхшилик қилиш Аллоҳ таоло олдида ҳам эзгу хизмат ҳисобланади. Ҳадиси шарифда: «Кишиларнинг яхшиси халққа фойдалироғидир», дейилади. Яна бир ҳадисда: «Қариндошларнинг бирбири билан боғланмоғи, гўзал хулқли бўлмоғи, қўшнилар билан тотув яшамоғи хонадонларни обод, умрларни узун қилади», дейилади.

— Шу ўринда маҳалла фуқаролар йиғини тизимида муҳим ўрин тутадиган диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиларнинг масъулиятлари ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз. Аслида кимлар маслаҳатчи бўлиши керак, деган савол ҳамон баҳсларга сабаб бўлиб қолмоқда.

— Дарҳақиқат, маҳалла диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия ўчоғидир. «Бир болага етти қўшни ота-она», деган ҳикматнинг мағзини чақадиган бўлсак, маслаҳатчининг масъулияти бағоят катта эканлигини англаймиз. Демак, аввало, бу вазифага муносиб кўриладиган киши ҳам диний, ҳам дунёвий илмлардан бохабар бўлмоғи лозим. Диний урф-одатларни, замонавий маросимларни, тўй ёки азани ўтказиш тартибларини, меъёрларини тўлиқ билиши керак.

Биз, Ислом университети домлалари, сал илгарироқ Республика Хотин-қизлар қўмитаси аъзолари билан биргаликда худди шу масала бўйича аҳволни ўрганиш мақсадида вилоятлардаги маҳаллаларда бўлгандик. Учрашувлар, ўқишлар, семинарлар ташкил этиб, тажрибалар алмашгандик. Ўшанда билдикки, маслаҳатчиларнинг кўпчилиги бошқа соҳа эгалари, диний билимга етарлича эга бўлмаган, тажрибаси кам кишилар экан. Орадан маълум вақт ўтди, бу борада сезиларли ўзгаришлар кузатилди. Яқинда бўлиб ўтган фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчилари сайловлари якунида кадрлар таркибида ижобий ҳолат қайд этилди. Хуллас, бу вазифада ишловчи кишидан катта ҳаёт тажрибасига, чуқур билимга эга бўлиш талаб этилади. Уларни ўқитиш, қайта тайёрлаш ишига таълим ташкилотлари эътибор қаратса яхши бўларди.

Диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар хотин-қизлардан сайланади. Иш кўлами ғоят катта. Маҳалланинг, овулнинг онаси бўлиш осонмас. Шу сабабли, бундай ишончдаги кишининг билимдон, тажрибали бўлишигина етарли эмас, у катта ташкилотчилик, бошқарувчилик қобилиятига ҳам эга бўлмоғи керак.

Сир эмас, маҳаллаларда исломга ёт бўлган маросимлар, замонавийликка тўғри келмайдиган тўйлар бўлиб турибди. Ўлим билан боғлиқ уч, етти, йигирма, қирқ, йил ошлари, тўй ҳашамлари ниқобидаги мақтанишлар, мол-мулкини намойиш этишлар шулар жумласидандир. Буларнинг барчаси миллий қадриятларимизни бузишдан, сохталаштиришдан бошқа нарса эмас. Баъзи бировларнинг шуҳратпарастлиги, дабдабабозликка ўчлиги эса ўртаҳол, кам таъминланган оилаларнинг нафсониятига тегади. Ислом ортиқча дабдабага, ҳаддан зиёд одамларни тўплаб, базми жамшид уюштиришга, исрофгарчиликларга асло даъват этмаган.

Рўза тутиш, рўзадорларга, яъни, барча ёмонликлардан, ортиқча овқатланишдан парҳезда бўлган кишиларга камтарона ифторлик қилиб бериш эса савоб. Ифторликни уйда, саккиз-ўн, борингки, ўн икки, ўн тўрт рўзадорга қилиб берсангиз, кифоя. Ундан ортиғи жоиз эмас. Афсуски, кейинги йилларда ҳашаматли ресторанларда, икки-уч хилдаги таомлар, ўнлаб хил егуликлар, ширинлигу сархил мевалар билан тўлдирилган дастурхонлар атрофига икки, уч юзлаб нафар одамларни худди тўйдагидек таклифномалар билан чорлаб, ҳаддан ортиқ дабдаба, исрофгарчилик билан ўтказишлар одат тусига кирмоқда. Баъзан базмга айланган кечада сархуш қилувчи ичимликлар тортилганини ҳам эшитиб қоламиз.

Бунинг нимаси савоб?! Бундай бебош, хунук ҳаракатларни ким тўхтатади?!

Ушбу саволларга жавоб излар эканмиз, яна маҳаллага юзланамиз. Уни фақат маҳалла, маҳалла оқсоқоллари, маслаҳатчиларигина тўхтатиши мумкин. Негаки, ортиқча мақтанчоқликка, бебошликка берилаётганлар ҳам маҳаллада яшашади. Маҳаллада яшайдими, демак, у маҳалла фаоллари билан ҳисоблашишга мажбур.

Маҳаллада ёшларимиз қалбига халқпарварлик, юртпарварлик ғояларини, миллий ғурур, орият, виждон, ор-номус туйғуларини сингдиришга алоҳида эътибор қаратиш лозим. Эътиқоди мустаҳкам кишини ҳар томонга буриш, фикрини ўзгартириш мумкин эмас.

Хуллас, маҳалла шу ҳудудда яшовчиларнинг ўзига хос кўзгуси ҳамдир. Инсон ўзининг ботиний дунёсини ҳам, зоҳирий аҳволини ҳам бошқа жойларда бир муддат яшира олиши мумкин. Лекин маҳаллада бунинг иложи йўқ. Унинг ҳақиқий қиёфаси, қадам олиши маҳалладошларга кундай равшан. Кишининг ҳақиқий баҳосини, тавсифини фақат маҳалла бериши мумкин.

Суҳбатимиз якунида умумий хулоса сифатида халқимизнинг «Отанг — маҳалла, онанг — маҳалла», деган ҳикматли иборасини яна бир бора эсласак, дегандим. Негаки, бу таъриф асрлар оша эскирган эмас, яна асрлар оша ўз моҳиятини йўқотмайди асло.

Суҳбатдош:
Қурбон ЎКТАМОВ

АВИАКОМПАНИЯ ЯНГИ УФҚЛАРГА ИНТИЛМОҚДА

Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан мамлакатимизда Фуқаро авиациясини 2020 йилгача ривожлантириш давлат дастури қабул қилиниб, изчил амалга оширилмоқда. Ушбу дастурда самолёт паркини тўлиқ модернизация ва унификация қилиш, Ғарб мамлакатларида ишлаб чиқарилган лайнерларга техник хизмат кўрсатиш бўйича замонавий базани ташкил этиш, ер усти инфратузилмасини ривожлантириш, ҳаво ҳаракатини бошқариш тизимини тубдан реконструкция қилиш, мамлакатимизда юқори малакали кадрлар тайёрлашни йўлга қўйиш кўзда тутилган.

Ушбу вазифаларни ҳал этишда асосий масъулият “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси зиммасига юкланган. 1992 йил 28 январда ташкил этилган ва кескин рақобат шароитида халқаро ташишлар бозори иштирокчисига айланган авиакомпаниямиз ўтган йиллар мобайнида мижозлар ишончини қозонди ҳамда фаолият кўламини кенгайтирди.

“Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси бош директори В.Тяннинг айтишича, авиакомпаниянинг 2007-2008 йилларда “Boeing” ва “Airbus” ҳаво кемаларини ишлаб чиқарувчи йирик компаниялар билан тузган янги шартномалари авиация соҳаси жадал ривожланаётганидан далолат беради. Янги лайнерларни етказиб бериш 2011 йилдан бошланади. Шу тариқа “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпаниясининг истиқболдаги техник сиёсати тўлиқ шакллантирилди.

Эскирган ҳаво кемалари ўрнини жаҳон авиация саноати етакчилари томонидан ишлаб чиқарилган замонавий, шинам ва тежамкор машиналар эгаллади. Бугун миллий авиакомпаниямиз “B-767-300ER”, “B-757-200”, “A-310”, “RJ-85” русумидаги ҳаво лайнерлари, ўзимизнинг турбовинтли “Ил-114-100” самолётларидан фойдаланмоқда. “В.П.Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси” давлат-акциядорлик жамияти ўтган йили авиакомпаниямизга иккинчи “Ил-114-100” самолётини етказиб берди. 2009 йилда юртимизда ишлаб чиқарилган ҳаво кемалари парки яна бешта ана шундай самолёт билан тўлдирилади.

Бугунги кунда мамлакатимиз миллий авиаташувчисига кўплаб йўловчилар ишонч билдираётгани бежиз эмас. Парвозлар хавфсизлигини таъминлаш “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси фаолиятининг устувор вазифаси ҳисобланади. Бу борадаги вазифалар авиация фаолиятида кўзда тутилган барча зарур технологик тадбирларни бажариш орқали амалга оширилмоқда. 2008 йил авиакомпаниямиз учун янги ютуқларга бой бўлди. Компания 17 йил давомида илк бор йўловчилар ташиш бўйича икки миллионлик маррани забт этди: 2008 йилда “Ўзбекистон ҳаво йўллари” 2 миллион 69 минг 343 нафар йўловчини ўз манзилига етказиб қўйди. Ташилган юклар миқдори эса 22,2 минг тоннани ташкил этди. Бу 2007 йилга қараганда 6,4 фоиз кўпдир.

Шунингдек, ўтган йили авиакомпания ўз мижозларига янги хизмат тури – электрон чиптани таклиф этди. Бунинг учун миллий авиакомпания аэропортларида тегишли ускуналар ўрнатилди, тизим ва дастурлар жорий этилди. Ҳозир электрон чипталар тизими анъанавий қоғоз чипталар билан биргаликда амалда қўлланилмоқда.

Бундан ташқари, дунёда юк ташиш бўйича етакчилардан бири бўлган “Korean Air” авиакомпанияси билан тузилган шартномага мувофиқ, “Навоий” аэропорти базасида халқаро логистика марказини ташкил этиш лойиҳаси амалга оширила бошлади. Ўзбекистонда халқаро интермодал транспорт-логистика марказининг яратилиши Президентимизнинг 2008 йил 2 декабрда қабул қилинган “Навоий вилоятида эркин индустриал-иқтисодий зона ташкил этиш тўғрисида”ги фармонида белгиланган вазифаларни ҳал этишга ёрдам беради.

Ҳаво ҳаракатини бошқариш тизими ва ускуналарини, аэропортлар ер усти инфратузилмасини модернизация қилиш ишлари давом эттирилмоқда, махсус техника янгиланмоқда. Айни пайтда “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпанияси “Sky Team” глобал авиация альянсига қўшилиш билан боғлиқ қатор зарур тадбирларни амалга оширмоқда. Авиакомпаниямиз ушбу альянсга қўшилгач, йўловчилар кенг кўламли, жумладан, тез-тез парвоз қиладиган йўловчилар учун мўлжалланган имтиёзларга, дунё бўйича ҳаво қатновлари тармоғига ва мижозлар, “Sky Team” тармоғи ичида қаерда саёҳат қилишидан қатъи назар, интеграциялашган хизматларга эга бўлади.

Авиация тармоғининг муваффақиятли ривожланиши – аввало, юқори малакали мутахассислар, яъни учувчилар, авиация техниклари, ер усти хизматлари мутахассисларининг хизматидир. Бу ерда ишнинг пухта йўлга қўйилгани ва ходимларнинг ўз ишига масъулият билан ёндашиши йўловчиларни манзилига етказиб қўйишда қулайлик яратмоқда ва юкларни узлуксиз ташишни таъминламоқда. Буларнинг барчаси, ўз навбатида, “Ўзбекистон ҳаво йўллари” миллий авиакомпаниясини янада ривожлантириш ва унинг олдида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш имконини бермоқда.

В.НИКОЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

“Маҳалла” жамғармасининг Тошкент вилояти бўлими Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили муносабати билан чекка қишлоқларда яшовчи аҳолига кенг имкониятлар яратиб бериш мақсадида қатор тадбирлар ўтказиб келмоқда. Жумладан, Паркент туманидаги “Ноҳдонак” қишлоқ фуқаролар йиғинига компьютер жамланмаси топширилгани фикримиз далилидир. Йиғин раиси Абдуғаффор Ҳакимов [illegible] фуқаролар йиғинида 1077 та хонадонда 6500 га яқин аҳоли истиқомат қилади. Маҳалла ҳудудида қишлоқ врачлик пункти, мактаб ва [illegible]

СУРАТДА: *“Маҳалла” жамғармасининг вилоят бўлими раиси вазифасини бажарувчи Мастура Қорабоева (ўнгдан иккинчи) фуқаролар йиғинига компьютер жамланмасини топширмоқда.*

Носир ҲАЙДАРОВ сурат лавҳаси.

Фарғона вилояти

Озод юртнинг обод гўшаси

ГУЗАР ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

“Навбаҳор” маҳалласи Қўқон шаҳрининг қадимий гузарларидан биридир. 2 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қиладиган бу масканда турли хил миллат вакиллари аҳил-иноқликда умр кечиришмоқда, маҳалла ободонлиги йўлида бир тану бир жон бўлиб меҳнат қилишмоқда.

Ҳудудда 20 дан ортиқ савдо дўкони, 7 та ошхона, 5 та музқаймоқ дўкони, 12 та сомсахона, 1 та дорихона, новвойхона ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари мунтазам фаолият юритиб келмоқда. Фуқаролар йиғини кам таъминланган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш, маҳаллани янада обод этиш бўйича қатор хайрли ишларни амалга ошириб боряпти. Хусусан, ҳар ойда аҳоли ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш, меҳнатини рағбатлантириш мақсадида “Энг намунали ташаббускор оила”, “Энг обод хонадон”, “Кўркам гулзор” кўрик-танловлари ўтказилади, ғолиблар турли хил совғалар билан тақдирланади.

— Истиқлол йилларида маҳалламиз кўркига кўрк қўшилди, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Алижон Бойматов. — “Шамс” хусусий клиникаси, “Парҳез таомлар” ошхонаси, “Файз” тўйхонасининг ишга туширилиши аҳоли учун қулайликлар яратди. [illegible]

Маҳаллада шахмат, шашка, карате, енгил атлетика каби спортнинг 8 тури бўйича тўгараклар ташкил қилинган бўлиб, уларда мунтазам [illegible]

“Ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлайдиган энг намунали маҳалла” кўрик-танловининг вилоят босқичи совриндори бўлган “Навбаҳор” маҳалласи фаоллари Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида [illegible]

Шавкат АЗИМОВ

ТАДБИРКОРЛАР ЎҚУВ МАРКАЗИ

Ўзбекистон Савдо-саноат палатасининг Қашқадарё вилояти ҳудудий бошқармаси ҳузурида ўқув маркази иш бошлади.

Бу ерда ташкилотлар, давлат идоралари ходимлари, тадбиркор ва ишбилармонлар, ёш мутахассислар хусусий тадбиркорликни йўлга қўйиш, кичик бизнесни бошқариш бўйича билим олади ва амалий кўникмага эга бўлади.

— Тингловчиларни бизнес бошқаруви бўйича зарурий билимлар билан қуроллантириш учун тренерлар тайёрланмоқда, — дейди марказ раҳбари Суҳроб Каримов. — Улар 2-3 ҳафталик ўқув курсларида тингловчиларга тадбиркорлик асослари, компьютер саводхонлиги, бизнес мақсадида интернетдан фойдаланиш, рус ва инглиз тилларида иш юритиш, нутқ маданияти, музокаралар олиб бориш каби йўналишлар бўйича сабоқ беради. Шунингдек, марказимизда ишсиз фуқаролар офис менежери, компьютерда ишлаш бўйича бепул ўқитилади. Бу, ўз навбатида, уларга бошланғич билим ва кўникмаларни эгаллаб, ишга жойлашиш имконини кенгайтиради.

Марказда бизнес ва ҳуқуқий соҳага оид зарур маълумотлар, рус ва инглиз тилларини ўрганиш бўйича бой манбага эга махсус кутубхона тингловчиларга хизмат кўрсатмоқда.

А.МУҲАММАДИЕВ,
ЎзА мухбири.

ҲАМЖИҲАТЛИК САМАРАЛАРИ

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Тошкент вилояти ОИТС марказидан олинган маълумотларга қараганда, шаҳар ва туманларда марказнинг тўққизта махсус лабораторияси фаолият кўрсатмоқда. Шунга қарамай, вилоятнинг Чирчиқ, Олмалиқ, Янгийўл шаҳарларида бу дардга чалинганлар сони нисбатан юқори.

Янгийўл шаҳрида ҳам бу офатга қарши кескин чора-тадбирлар қўлланилмоқда. Шаҳар кўп тармоқли марказий поликлиникаси қошида юқумли касалликлар бўлими, диагностика маркази, ишонч хоналари, жойларда ишонч телефонлари ишлаб турибди.

— Шаҳримизда 62 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади, — дейди шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Қундуз Рихситиллаева. — Шундан 32 минг нафардан ортиғини аёллар ташкил этади. Олти мингдан зиёд қизларимиз турли таълим масканларида ўқийди, тўққиз минг нафарга яқин хотин-қиз турли идора ва ташкилотларда, меҳнат жамоаларида фаолият кўрсатмоқда. Афсуски, ОИТС билан касалланганлар, фоҳишабозлик, гиёҳвандлик каби иллатлар бизда ҳам учраб туради.

Мутасадди ташкилотлар берган маълумотга кўра, шаҳарда ОИТС касаллиги билан оғриганлар сони 42 нафарни ташкил этади. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, енгил-елпи жинсий ҳаёт, гиёҳвандлик сингари қусурлар бу касаллик тарқалишининг асосий омилидир. Дарҳақиқат, касалланганларнинг асосий қисмини гиёҳвандлар, тубан ахлоқли кимсалар ташкил этади. Айни пайтда улар қатъий назорат остига олинган бўлиб, керакли дори-дармонлар, тиббий воситалар билан таъминланмоқда.

ОИТСнинг олдини олиш, унга чалинганларга ёрдам кўрсатиш соғлиқни сақлаш муассасалари, тиббиёт ходимлари зиммасига катта масъулият юклайди. Янгийўл шаҳар саломатлик маркази ва кўп тармоқли марказий поликлиника ходимлари бу борада белгиланган чора-тадбирларни изчил амалга оширмоқдалар. Хусусан, поликлиникада ташкил этилган юқумли касалликлар бўлими Янгийўл шаҳри ва яқин атрофдаги туманлар аҳолисига хизмат кўрсатиб келаётир.

— Рўйхатга олинган бундай беморлар тиббий дори-дармон ва керакли воситалар билан таъминланади, уларнинг жисмоний ва руҳий ҳолати мунтазам равишда текширувдан ўтказиб турилади, — дейди поликлиника юқумли касалликлар бўлими шифокори Д.Парпиев. — Халқимиз маънавиятига ёт бўлган, инсонни тубанликка етакловчи зино, бузуқлик қандай нохуш оқибатларга олиб келиши азалдан маълум. Муқаддас китобларимизда бу каби ножўя ишлар қаттиқ қораланган, бундай кимсалар ҳар доим кишиларнинг нафратига, ғазабига дучор бўлган. Айни пайтда фаҳш ОИТСнинг асосий манбаларидан бири эканлиги ортиқча изоҳ талаб этмайди.

Кўрилган чора-тадбирлар натижасида фоҳишалик билан шуғулланиши аниқланган аёллар сони 2007 йилга нисбатан бирмунча камайди. Шаҳар ички ишлар бўлимидан олинган маълумотларга қараганда, тери-таносил касалликлари диспансери билан ҳамкорликда ўтказилган рейдлар давомида енгилтабиат аёллар рўйхатга олинган. Мажбурий тиббий кўрик натижаларига кўра, улардан ўн нафари тери-таносил касалликлари билан оғригани аниқланган.

— Шаҳар ҳудудида ОИТС тарқалишининг олдини олиш ҳамда гиёҳвандликка қарши курашиш борасида бир қатор ишлар амалга оширилмоқда, — дейди Янгийўл шаҳар прокурори А.Набиев. — Шаҳар ИИБ томонидан ўтказилган тадбирлар туфайли бир неча жойда фоҳишабозлик учун шароит яратилгани аниқланди, бу иш билан шуғулланганлар устидан жиноий иш қўзғатилди. Бундай мисоллар мана шундай разолатга қўл урмоқчи бўлганлар учун сабоқ бўлиши лозим.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, касалликни даволашдан кўра олдини олган афзал. Шу боис ОИТС, фоҳишабозлик, гиёҳвандлик каби иллатларнинг олдини олиш мақсадида ҳуқуқ-тартибот идоралари, дин пешволари, мутахассислар, диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар иштирокида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

Бу борада шаҳар прокуратураси, ички ишлар бўлими, тиббий бирлашма, «Маҳалла» жамғармаси, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар бўлимлари билан ҳамкорликда махсус дастур ишлаб чиқилган. Шаҳардаги лицей, коллеж, мактабларда тегишли ташкилот ва муассасалар вакиллари иштирокида учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилиб, бу каби иллатларнинг келиб чиқиш сабаблари ва аянчли оқибатлари атрофлича тушунтирилмоқда.

— Ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этишда, ОИТС, гиёҳвандлик сингари иллатларнинг олдини олишда биз ҳам ўз ҳиссамизни қўшишга ҳаракат қилмоқдамиз, — дейди “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар кенгаши раиси Ҳусан Қосимов. — “Ёшлар йили” Давлат дастури доирасида маҳаллаларда, таълим-тарбия муассасаларида ушбу мавзуда кўплаб маънавий-маърифий тадбирлар, давра суҳбатлари ва мулоқотлар ўтказилди. Жумладан, «Ёшлар орасида гиёҳванд моддалар тарқалиши ва истеъмол қилинишининг олдини олиш ҳамда ОИТСга қарши курашиш» мавзуидаги учрашувлар, ОИТС, одам савдоси ва фоҳишабозлик оқибатлари акс эттирилган театрлаштирилган томошалар ёшларда катта таассурот қолдирди.

Азалдан маҳалла эзгулик, ахлоқ-одоб, умрбоқий қадриятлар бешиги бўлиб келган. Жамиятда маҳаллаларнинг мавқеи, ўрни ва аҳамиятини оширишга алоҳида эътибор қаратилаётир. Мазкур иллатларнинг олдини олиш, айниқса, ёш авлодни уларнинг таъсиридан ҳимоялашда ўзини ўзи бошқариш органлари билан яқин ҳамкорлик ўз самарасини бераётир.

«Мустақиллик» маҳалла фуқаролар йиғини шаҳардаги намунали, обод ва кўркам масканлардан бири. Бу ерда тўрт мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Ҳудудда битта саноат корхонаси, иккита мактаб, иккита болалар боғчаси, 65 та хизмат кўрсатиш ва савдо шохобчаси фаолият кўрсатмоқда. Маҳаллада ишсизлик муаммоси тўлиқ ҳал қилинган.

— Ҳар бир хонадондаги моддий аҳвол ва маънавий муҳитни изчил ўрганиб борамиз, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси А.Қоратоев. — Имкон қадар турли иллатларга йўл бермасликка ҳаракат қиляпмиз.

Поклик, озодалик, ибо-ҳаё, андиша сингари ўзбекона фазилатлар асрлар мобайнида халқимизнинг бебаҳо бойлиги, беназир зийнати бўлиб келган. Биз ҳам бу улуғ фазилатларни сурату сийратимизга жо этиб, миллий қадриятларимизни асраб-авайласак, ёш авлодни ҳам ана шу руҳда тарбияласак, инсонийлик шаънига соя солувчи иллатларга асло ўрин қолмайди.

Лутфулла СУВОНОВ,
Рустам ЖАББОРОВ,
ЎзА мухбирлари.

АҲИЛЛИК ВА МУРУВВАТ АСОСИДА

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Жумладан, “Маҳаллам тарихини ўрганаман” кўрик-танловининг республика босқичида Когон шаҳрида жойлашган Бобур номидаги маҳалла ёшлари биринчи ўринни эгаллаган бўлса, “Ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлайдиган энг намунали маҳалла” кўрик-танловининг республика босқичида Қоравулбозор туманида жойлашган Ал-Бухорий номидаги маҳалла фуқаролар йиғини (раиси Жумагул Абдужалилова) ғолиб бўлди. “Футболимиз келажаги” турнирининг 15-16 ёшли ўсмирлар ўртасидаги беллашувларида Жондор туманидаги “Жондор” маҳалласининг ёш футболчилари республикада биринчи ўринни қўлга киритди.

Айни кунларда янги сайланган фуқаролар йиғинлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари Юртбошимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 16 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида баён этилган кўрсатма ва вазифалар асосида Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида амалга ошириладиган ишлар режасини тузишга киришган. Қишлоқ одамларининг турмуш фаровонлигини замонавий даражага кўтаришга ва мавжуд муаммоларни ечишга ҳар томонлама кўмаклашиш, хизмат кўрсатиш, сервис шохобчалари сонини кўпайтириш учун қишлоқ марказларини ташкил этиш, маҳалла гузарларини барпо этиш, тиббиёт ва таълим-тарбия муассасаларининг моддий техника базасини мустаҳкамлашга, аҳолининг эҳтиёжманд қатламларини қўллаб-қувватлашга хайрия маблағларини ҳамда ҳомийлар молиявий кўмагини жалб этишдек муҳим вазифалар жамғармамиз ҳамда ўзини ўзи бошқариш органларининг тадбирлар режаларида ўз аксини топмоқда. Хусусан, жорий йилда вилоятдаги 100 та фуқаролар йиғини идорасини замонавий компьютер жамланмалари, яна шунча йиғин идорасини зарур асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан таъминлашни режага киритганмиз.

Президентимизнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини янада такомиллаштириш борасидаги ғамхўрликлари, халқнинг маҳаллага бўлган ишончи фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) ва уларнинг маслаҳатчиларини, жамғармамиз ходимлари ва кўп сонли фаолларимизни янада зўр ғайрат билан ишлашга, ташаббус кўрсатишга даъват этмоқда.

Беҳбуд ЖУМАЕВ,
“Маҳалла” жамғармасининг
Бухоро вилояти бўлими раиси.

КИЙИНИШ ҲАМ ОДОБ, ҲАМ АХЛОҚ

— Истиқлол бизга нафақат ўзлигимизни, қадриятларимизни, анъаналаримизни, балки дину имонимизни қайтариб берди. У бизга яшаш завқини, бунёдкорлик илҳомини, орзулар шиддатини бахш этди. Юртимиз чинакамига обод ва маъмур бўлди. Саодатким, ватанимизга, келажагимизга муносиб авлод вакиллари вояга етди. Уларнинг одобу ахлоқ, илму тафаккур бобидаги муваффақиятлари беҳад кўп.

Бундан қувонамиз. Фахру ифтихор туямиз. Шунинг билан бирга кўча-кўйда, жамоат жойларида қопқора ёки кўк рангли ҳижобга чирмалиб олган, билъакс киндигигача очиқ кийинган қизларимизга рўбару келиб, кўнглимиз оғриб қолаётгани ҳам бор гап. Алалхусус, биз дунёвий давлат фуқароларимиз, ким қандай кийиниши, шубҳасиз, унинг шахсий иши, виждонига ҳавола қилинган масала. Лекин шундай бир инсоний туйғу борки, уни писанд қилмаслик инсонийлик шаънига иснод эмасмикан, деган савол ўйлантириб қўяди. Бу туйғу — гўзал хулқ, ўзбекона одоб ва андишадир. Чуқур ва холис назар ташлаганда либос, умуман кийиниш маданияти одоб ва ахлоқ, миллий ўзига хослик, қадриятлар ва анъаналар мазмунидан келиб чиқади. Бинобарин, азалдан "ҳаё ва ибонинг ташқи кўриниши кийимдир" деган ҳикматона таъкид халқимиз орасида бежиз машҳур бўлмаган.

Аллоҳ яратган ҳар бир миллат ва элатнинг ўзига хос урф-одатлари, анъаналари, қадриятлари ва маданиятлари борки, бу илоҳий ҳикмат асосида жорий қилингандир. Хусусан, "Ҳужурот сураси"нинг 13-оятида шундай дейилади: "Эй, инсонлар! Дарҳақиқат, Биз сизларни бир эркак (Одам) ва бир аёл (Ҳаво)дан яратдик ҳамда бир-бирларингиз билан танишишингиз учун сизларни (турли-туман) халқлар ва қабила (элат)лар қилиб қўйдик. Албатта, Аллоҳ наздида (энг азизу) мукаррамроғингиз тақводорроғингиздир. Албатта, Аллоҳ билгувчи ва хабардор зотдир".

Демак, дунё халқларининг турли миллатга мансуб бўлиб, бир-бирларидан фарқли равишда [illegible] "Рум сураси"нинг 22-оятида [illegible]: "Унинг белгиларидан (яна бири) – осмонлар ва Ерни яратиши ва сизларнинг тилларингиз ва рангларингизни хилма-хиллигидир. Албатта, бунда барча олимлар учун аломатлар бордир".

Мазкур оятлардан хулоса қилиб айтиш мумкинки, инсоният ва бошқа мавжудоднинг хилма-хиллиги Аллоҳнинг қудрати ва чексиз илму ҳикматига далолат қиладиган белгилардир. Хилма-хиллик эса, аввало инсонларнинг ташқи кўринишида ва кийган либосларида намоён бўлади.

Қандай кийинишига қараб инсоннинг ички дунёсига, маънавиятига баҳо бериш барча халқларда ҳам одат тусига айланган десак, хато бўлмайди. Қолаверса, ушбу хилма-хилликда ибо, ҳаё, шарм каби илоҳий тушунчалар, ранглар борки, уни хиралаштириш, рангини ўзгартириш ва ёки тарҳини бузиш мумкин эмас. Ушбу мажозий илоҳий ранглар, бичимлар қадимул айёмдан халқимиз томонидан олий қадриятлар даражасида ардоқланган. Ана шу ранг ва бичимлар асосида миллий, ўзига хос либосларимиз туркуми шаклланган.

Унутмайликки, аждодларимиздан қолган кийиниш маданияти — ўзлигимизни англатади, асрлар шиддатига дош берган иродамизни, сабру қаноатимизни, пок умидларимизни ифода этади.

Миллий кийимлар ва безак турлари тарихимиз давомида шакллан- [illegible] ларнинг бари ахлоқимизда мужассам. Баайни шундай экан, кийинишимиз ҳам шунга яраша бўлиши лозим. Зеро кийиниш — гўзал хулқнинг безагидир.

Маълумки, қадимдан зукко аёлларимиз, паричеҳра қизларимиз калта, билак ва тиззани ёпмайдиган кўйлакларни, қолаверса, Яқин шарқнинг бамисли қафасдай ҳаммаёқларини бўғиб ташлайдиган кийимларини кийишмаган. Уларнинг қалб гўзаллиги сўзлашув ва ўзини тутиш одобига уйғун равишда сержило матолардан шарқона назокат ила тикилган кийимларида ёркин акс этиб турган.

Тарихчилар буни мендан яхшироқ билсалар керак, Хорун ар-Рашид даврларида Бағдодга самарқандлик тикувчилар бориб сарой аёллари учун либослар тикиб беришган. Айтишларича, бу кийимларда аёлларнинг ҳаёси, ибоси билан уларнинг бутун гўзаллигини нурлантириб юборувчи бичимлар қўлланилган экан.

Алҳол, ўзбек аёллари ўша пайтларданоқ турли маросимлар ва тадбирларга мослаб махсус кийимларни тайёрлаб қўйишга интилганлар. Масалан тўй кийимларида безаклар, қатимлар кўпроқ акс этса, мотам кийимлари учун қайғу мазмунига хос жиддий рангли матолар танланган.

Яна бир жиҳат. Ўзбек қизлари беш ёшидан бошлаб оналари, опалари томонидан тикиш-бичишга ўргатилган. Ана шу жараёнда оналар ўзбек қизи амал қилиши лозим бўлган қонун-қоидаларни қизчаларининг онгига, шуурига сингдирган- [illegible] ёзганимдек, хилма-хил[illegible] хосликдир. Тасаввур қ[illegible]ли боққа кирдингиз, [illegible]войи гуллар очилиб ёт[illegible]лар бир-бирига ўхша[illegible]ниши, бўйи, шакли бошқа-бошқа. Худди шунингдек, одамзот қавмлари ҳам ранг-баранг. Гулга сув қуймаса, эътибор берилмаса, уни тикан босиб кетади, бадбўйлашади. Чунончи, аёлларимиз, қизларимиз ҳам чиройли гулдек, қалблари поклик, гўзаллик, ибо, шарм оби-навботларидан озиқланмаса, хароб бўлади.

Аммо яна бир ҳақиқат борки, биз ўзбекона нафосат билан безанган халқмиз. Зинҳор-базинҳор буни хаёлимиздан канда қилмайлик. Ахир, биз бугун ёт таъсирлар интернетдан, радио тўлқинларидан, кино экранларидан ўтиб келаётган жаҳон ичидамиз. Бизни ўзлигимиздан чекинтиришга тўрт тарафдан ҳаракат қилаётганлар оз бўлса-да, мавжуд. Айни пайтда руҳшунос олимлар бегона либос асрлар давомида маълум иқлим шароитига, маънавий муҳитига мосланган кийимларни сиқиб чиқарса, ахлоқий таназзул билан бир қаторда, руҳиятни асоратга олади, унда иккиланиш, лоқайдлик, карахтликликни кучайтиради деб огоҳлантираётганларида ҳам менимча, асос бор. Ҳолбуки, айрим замонавий ҳижоблар ҳам, Ғарбдан келаётган йиртиқ-ямоқ беҳаё кийимлар ҳам, очиғини айтганда, бизга бегона.

Шарқнинг буюк алломаси Фаридиддин Аттор дейдилар:

Кимда бўлса донишу
ақлу тамиз,
Илм ила илм аҳлини
тутгин азиз.
Сен хатолардан ўзингни
тут узоқ,
Эй фарзанд!
Оқил эсанг солгил қулоқ.

[illegible]

зарур илмларни ўрганишимиз зарур. Фаровонликка, эзгуликка хизмат қиладиган кашфиётларни ўзлаштиришимиз ҳам мақбул иш. Лекин кийиниш маданиятида Ғарбнинг бешарм "тараққиёти"га ёки Яқин шарқнинг "қора ҳижоб"ларига кўр-кўрона тақлид қилавериш оқибати яхшиликка олиб бормайди, назаримда. Фаридиддин Аттор айтганидек, нав-ниҳол қизларимиз, ўғлонларимиз хатолардан ўзларини узоқроқ тутсалар, оилалари обрўси учун ҳам, мамлакатимиз шаъни учун ҳам кони фойда. Чунки хориждан келган меҳмонлар юртимиздаги тарихий, маданий, диний обидаларни зиёрат қилиш билан бир қаторда халқимизнинг турмуш тарзига, маданияти, моддий ва маънавий тараққиётига, шу жумладан, кийим-бошларимизга ҳам эътибор қаратишади. Аммо Ғарбнинг ўзларига ҳам эриш кўринаётган баъзи кийимларга кўзлари тушса, ажабланишлари тайин. Уларга қолса, ўзбек халқини миллий ўзига хос қиёфада кўриш қизиқарли. Бу ҳам майли. Айрим аёлларимизнинг араб ёки эроний аёлларга тақлид қилиб қоп-қора ҳижобларга бурканган ҳолда ёки ҳозирда кўп учраётган тор ҳижоб кийимларини кийиб юрган қизларни кўрган сайёҳлар ёқа ушлашмасмикин, ўзимиз ҳам бундайларга кўзимиз тушиб тавба деб, хижолат чекаяпмиз-ку! Оила шаъни улуғ деймиз, бироқ миллат номуси ундан-да улуғ, мамлакат обрўси ниҳоятда азиз.

Кўр-кўрона тақлид билан нима ютиш мумкин? Ҳеч нима!

Араб аёллари ўз иқлим шароитидан келиб чиқиб кийим киядилар. Уларда ҳатто эркаклар ҳам бошларига рўмол ўрайдилар. Мусулмончилик дегани араблардек кийиниш дегани эмас, ахир! Биз ўзбеклармиз, ўзимизга хос, ярашган либосларни кийсак, нақадар аъло.

Ояти карималарнинг бирида "Аллоҳ такаббурларни севмайди" дейилади. [illegible]

Бўлмас адабсиз
кишилар аржуманд,
Паст этар ул хайлни
чархи баланд.

[illegible]

Шайх Абдулазиз МАНСУР

Манба: Region.uz

«Mahalla» жавоб беради

Имтиёзли ҳуқуққа эгасиз

Савол: **Оилада тўрт фарзандмиз. Акам ва икки опам турмуш қуриб, алоҳида уй-жой қилиб, чиқиб кетишган. [illegible] Яқинда отам ҳам оламдан ўтди. Унинг маъракасини ўтказганимиздан сўнг акам ва опаларим [illegible] Уларнинг талаби ўринлими?**

Н.Турсунов
Касби тумани

Жавоб: *Хатингиздан маълум бўлишича, отангиз уйни ҳеч кимга васият қилиб қолдирмаган. Бу ҳолда Фуқаролик кодексининг 1112-моддасига асосан ворислик қонун бўйича амалга оширилади. [illegible]*

Табиий газдан қарзим борми?

Савол: **Сўнгги йилларда қишлоғимизда табиий газ бўлмагани учун газ ҳисоблагич ўрнатмаганмиз. Яқинда хонадонимизда яна табиий газ ёнди. Шундан сўнг туман газ таъминоти корхонаси ходими келиб, ўтган йилги қарзни тўлашимни талаб қилди. [illegible] Бундан ташқари, хонадонимни табиий газдан узиб қўйди. Бу вазиятда қандай йўл тутишим керак?**

Ф.Жўраев
Ромитан тумани

Жавоб: *Сиз Ўзбекистон Республикасининг шаҳар ва аҳоли пунктларида турар-жойларни таъминлаш, таъмирлаш ва коммунал хизмат кўрсатиш [illegible] ("Ўзкоммунхизмат" агентлиги бош директорининг 2002 йил 17 августдаги 68-сонли буйруғи билан тасдиқланган) [illegible] бўлиб хизмат қилади.*

Бундан ташқари, "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 21-моддасига асосан, газ таъминоти корхонаси сиздан кўрсатилмаган хизматлар учун тўловни олишга ҳақли эмас. Мазкур низони ҳал қилиш учун фуқаролик ишлари бўйича туман судига мурожаат қилишингиз мумкин. Қонуннинг 29-моддасига асосан сиз истеъмолчи сифатида киритган даъво аризангиз бўйича давлат божи тўлашдан озод этиласиз.

Паспортингиз йўқолдими?

Савол: **Мен яқин вақт ичида Жанубий Корея давлатига боришни режалаштирган эдим. Хорижга чиқиш учун барча ҳужжатлар ҳал бўлган бир пайтда, фуқаролик паспортимни йўқотиб қўйдим. Топишнинг имкони бўлмади. Танишларим янги паспорт олишимни маслаҳат беришди. Шаҳримиздаги ички ишлар органига мурожаат қилсам, фуқаролик паспортини қисқа муддат ичида олиш мумкин эмаслигини айтишди. Бундан ташқари, янги паспорт олиш учун жарима тўлашим кераклигини тушунтиришди. Шу ҳақда маълумот берсангиз.**

И.Олимов
Фарғона шаҳри

Жавоб: *Ички ишлар ходимларининг жавоби тўғри. Чунки "Ўзбекистон Республикасида паспорт тизими тўғрисида"ги низомга кўра, паспортингиз йўқолган бўлса, сизга паспорт йўқолгани ҳақида ариза берган кундан бошлаб бир ой мобайнида янги паспорт берилади. Қисқа муддат ичида фуқаролик паспортини беришнинг имкони йўқ. Шунингдек, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 223-моддасига кўра, фуқаро паспортини йўқотса, энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорида жаримага тортилади.*

Сурхондарё вилояти

ЁШЛАР КАМОЛОТИ ЙЎЛИДА

Ўтган 2008 йил "Маҳалла" жамғармасининг Узун тумани бўлинмаси учун самарали йил бўлди. Туман ҳудудида жойлашган маҳаллаларда бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари кенг кўламда олиб борилди. Аҳоли турмуш шароитини яхшилаш мақсадида жойларда турли маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари фаолияти йўлга қўйилди. Айниқса, "Ёшлар йили" Давлат дастури доирасида ёшларни ижтимоий меҳнатга жалб этиш, уларга иш ўринлари яратиб бериш, бўш вақтларини кўнгилли ўтказишларини таъминлаш учун турли тадбирлар, давра суҳбатлари, мулоқотлар, меҳнат фахрийлари билан учрашувлар, спорт мусобақалари уюштирилди.

Туманда 7 та қишлоқ фуқаролар йиғини, 44 та маҳалла мавжуд бўлиб, ҳозирги кунда уларда 35 нафар диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар фаолият юритиб келмоқда. Маслаҳатчиларнинг фидокорона саъй-ҳаракатлари натижасида маҳаллаларда соғлом ижтимоий муҳит қарор топяпти. Ёш оилаларнинг тинч-тотувлигини сақлаш, йигит-қизларни турмушга тайёрлаш, жиноятчилик, гиёҳвандликнинг олдини олиш ва тўй-маъракаларни ихчам ўтказиш борасида ибратли ишлар қилинмоқда. Айниқса, жамоатчилик, тиббиёт муассасалари ва ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари билан олиб борилаётган ҳамкорлик ўз самарасини бераяпти. Хусусан, ўтган йили 1304 нафар оила қураётган ёш йигит-қизлар тиббий кўрикдан ўтказилди, 1146 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди.

Таъкидлаш керакки, туманда эҳтиёжманд фуқароларнинг ижтимоий ҳимоясига ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Мисол учун "Маҳалла" жамғармасининг Узун тумани бўлинмаси томонидан 100 та кам таъминланган оиланинг қорамол учун имтиёзли кредит олишига кўмаклашилди. Бундан ташқари, туманимизда ёрдамга муҳтож оилалар, ёлғиз фуқаролар ҳолидан мунтазам равишда хабар олиб туриш йўлга қўйилган.

Кўплаб ёшларимиз тикувчилик цехларида, устахоналарда, завод ва фабрикаларда фаолият олиб бормоқда. Дарвоқе, туман ҳокимлиги, "Маҳалла" жамғармаси туман бўлинмаси ва тадбиркор Ўктам Қаландаровлар ҳомийлигида 5 нафар йигит-қизнинг никоҳ ва 16 нафар боланинг суннат тўйи ўтказилди. "Обизаранг" ва "Қамаши" маҳалласи ҳомийлари ҳам 4 нафар кам таъминланган оила фарзандларининг суннат тўйларини ўтказиб беришди.

Ҳимматой НОРБОЕВА,
"Маҳалла" жамғармаси Узун тумани бўлинмаси мутахассиси.

Хоразм вилояти

Абдулла САФОЕВ сурат лавҳаси.

Хива шаҳридаги «Қибла Тозабоғ» номли маҳалла ҳудудида фаолият кўрсатаётган «Хива сополи» масъулияти чекланган жамиятида қишлоқ ва маҳалла ёшларининг доимий иш билан банд бўлаётгани қувонарли ҳолдир. Корхона томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифати, миллий руҳни акс эттиргани ва бежиримлиги билан харидорлар эътиборини тортади.
СУРАТДА: *Қувонч Собирова шогирди Матлуба Рўзметова билан.*

Табиат ва инсон

Жиззах вилояти

474 ГЕКТАР ЕРДА ЯНГИ ЎРМОН

барпо этиш Жиззах Давлат ўрмон хўжалиги жамоасининг бу йилги мақсади

Ватанимиз табиати бениҳоя гўзалдир. Бу ерда тўртта фаслнинг ҳам тўлиқ намоён бўлиши ўлкамизга ўзгача тароват бағишлайди. Бундан ташқари, юртимизда табиат занжирининг олтин халқаларидан бўлган ҳайвонот дунёси, паррандаю даррандалар ҳам ўзига хослиги билан ажралиб туради. Айтиш керакки, уларни асраш, келгуси авлодга етказиш борасида мамлакатимизда салмоқли ишлар қилинмоқда. Хусусан, Жиззах Давлат ўрмон хўжалиги жамоасининг бу борада олиб бораётган ишлари диққатга сазовордир.

Бундан бир неча йил муқаддам ушбу ўрмон хўжалигида фаолият юритаётган ўрмончилар ўз ҳудудларидаги ноёб ҳайвонлар, қушларнинг сонини ҳисоблаб чиқишган эди. Шундан сўнг қишда тоғ шароитида қишлаётган ҳайвонлар ва қушларга етарлича озуқа ғамлаб қўйиш амалга оширилди. Бу анъана ҳозир ҳам давом этмоқда. Совуқ кунларда ўрмончилар белгиланган жойларга дон-дун, ҳайвонлар истеъмол қиладиган маҳсулотларни ташлайдилар. Улар шу йўл билан қизил китобга кирган жониворларни ҳимоя қилишмоқда.

— Вилоятимизда 259 минг 722 гектар ерни ўрмон эгаллаган, — дейди хўжалик бош муҳандиси Ўрол Ашурматов. — Бу йил 301 тонна мева, 508 тонна ёнғоқ, 1,5 тонна бодом, 1200 тонна табиий пичан ва ғалла йиғдик. Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йилида 474 гектар ерда ўрмон барпо этишни режалаштирганмиз. 80 гектар ерга эса писта, бодом кўчатлари экилади. Олинган даромаднинг бир қисмини ҳайвонот ва қушлар оламини ҳимоялашга сарфлашни мўлжаллаяпмиз.

Вилоятда айни дамда 6 та ўрмон хўжаликлари ва Зомин миллий халқ боғи мавжуд. Бу ҳудудларда инсон саломатлиги учун зарур бўладиган турли доривор гиёҳлар, бодом, писта сингари мевалар бисёр. Ўрмончилар "Шифобахш" республика бирлашмаси жамоаси билан шартнома тузиб, ўн турдан ошиқ тоғ гиёҳлари ва доривор мевалар етказиб беришяпти. Шунингдек, Япониядан келтирилган "Сафора" дарахти кўчатлари етиштирилмоқда.

Қиш фасли бўлишига қарамай, ўрмоннинг бағри уйғоқ. Бу ерга келган одам ёввойи ҳайвон ва сайроқи қушларни учратади. Шу сабабли ўрмонга томоша қилиш ниятида ташриф буюрганлар ўртасида доимо тушунтириш ишлари олиб борилади.

Т.ПАРДАБОЕВ

Қисқа сатрларда

Америкада «Оскар» мукофотига номзодлар рўйхати эълон қилинди. Ўнлаб номинациялар бўйича олтин статуэткаларга даъвогарлар сони жуда кўп, бироқ уларнинг ҳақиқий эгаси шу йил 22 февраль куни аниқ бўлади.

Афинада номаълум кишилар Саудия Арабистони элчихонасига тегишли бўлган автомашинани портлатиб юборишди. Воқеа мамлакат ғарбидаги Психико шаҳрида кечаси юз берган. Жабрланганлар ва ушбу ҳаракатнинг нима учун қилингани ҳақида маълумотлар йўқ.

Британиянинг British Airways авиакомпаниясига қарашли «Боинг 777» самолёти двигатели ёниб кетиши оқибатида Нигерия ҳудудига қайтиб қўнишга мажбур бўлди. Абуджа-Лондон йўналиши бўйича учаётган мазкур самолётда 155 нафар йўловчи ва 14 нафар экипаж аъзоси бор эди.

Испания полицияси буюк мусаввир Сальвадор Далининг ўнлаб асарлари қалбакилаштирилаётганини аниқлади. Эстепона шаҳрида қўлга олинган жиноий гуруҳга тегишли бўлган мусаввирнинг 81 та асари мусодара қилинди. Маълум бўлишича, уларнинг 69 таси қалбаки экан.

Эстония 2008 йил давомида хорижий фуқаролардан олинадиган давлат виза божидан 3 миллион АҚШ доллари фойда кўрган. Мамлакат Шенген ҳудудига киргандан сўнг Европага бормоқчи бўлган кўплаб МДҲ ва россияликлар Эстония орқали виза тўғрилашга ҳаракат қилишмоқда.

Парранда гриппи хавфи

Хитойнинг жанубий провинцияси – Гуйчжоуга қарашли Гуйян шаҳрида ўзига парранда гриппи юқтирган одам аниқланди. 29 ёшли йигит ўтган ҳафтада оғир аҳволда маҳаллий касалхонага келтирилди.

Ҳозирги пайтда тиббий дармонлар ва парваришлар кучайтирилганига қарамай, беморнинг аҳволи оғирлашиб бормоқда.

Йил бошида Хитойда олти нафар одамнинг парранда гриппи юқтиргани аниқланган эди. Улардан тўрттаси ҳаётдан кўз юмди, деб хабар беради маҳаллий ахборот агентликлари. Мамлакат соғлиқни сақлаш вазири Чэнь Чжу барча провинциялар ва тегишли вазирлик ҳамда идоралар раҳбарлари билан йиғилиш ўтказиб зудлик билан бундай ҳолатнинг олдини олиш юзасидан барча зарур чораларни кўришга чақирди.

Бошпанасиз қолди

Американинг Котсвилл шаҳри (Пенсильвания штати)да юзага келган фавқулодда вазият — кетма-кет уюштирилган ёнғин туфайли 11 оила турар жойсиз қолди.

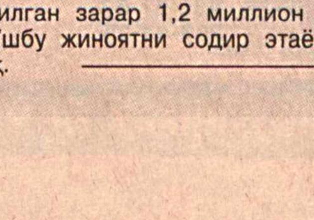

Ҳукумат аъзолари жабрланганларга зудлик билан вақтинчалик бошпана топиб бериш ва ўзларининг уйларини қайта тиклашларига моддий ёрдам кўрсатишга киришган. Бу ҳақда Котсвилл кенгаши вакили Гарри Уолкер хабар берди.

Унинг сўзларига кўра, ўтган йил бошидан буён шаҳарда 30 та ёнғин уюштирилган. Натижада жами 15 та оила бошпанасиз қолган. Етказилган зарар 1,2 миллион долларни ташкил қилмоқда. Ушбу жиноятни содир этаётганлар эса ҳали топилгани йўқ.

Вьетнамда кема чўкди

Вьетнам марказидан оқиб ўтадиган Гиан дарёсида кеманинг ҳалокатга учраши оқибатида 40 нафар киши сувга чўкиб кетди.

Қутқарувчилар сувдан 40 та жасадни олиб чиқишди, уларнинг 27 таси аёллар, еттитаси эса болалар экан. Маълум бўлишича, 12 нафар йўловчига мўлжалланган кемага 80 киши чиқиб олган. Маҳаллий полиция вакили бундай аҳвол илгари ҳам учраб турганини таъкидлади.

Кема бортида бўлган 6 нафар киши бедарак йўқолган. Қутқарувчилар уларни қидиришни давом эттирмоқда.

Автоҳалокат туфайли

Кубада 19 ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасида ўлим ҳолатининг асосий қисми автоҳалокатлар туфайли юзага келмоқда.

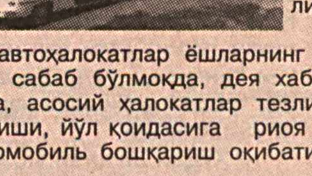

Расмий тасдиқланмаган маълумотларга кўра, ўтган йили йўл транспорт ҳодисаси оқибатида ҳалок бўлганлар сони 778 нафар кишини ташкил этган. 7,7 минг киши турли даражада жароҳат олган.

«Хувентуд Ребелде» газетаси автоҳалокатлар ёшларнинг бевақт ўлим топишига асосий сабаб бўлмоқда, дея хабар беради. Маълумотларга кўра, асосий ҳалокатлар тезликнинг ҳаддан ташқари оширилиши, йўл қоидасига риоя қилмаслик ҳамда маст ҳолда автомобиль бошқариш оқибатида юзага келмоқда.

2008 йилги табиий офатлар

2008 йилда содир бўлган табиий офатлар оқибатида 235 минг 816 нафар киши ҳаётдан кўз юмган. Бу ҳақда БМТнинг табиий офатлар масалалари бўйича котибият директори Сальвано Бричено хабар беради.

Унинг фикрига кўра, Мьянмада содир бўлган «Наргиз» тўфонининг ўзида 138 минг 166 киши ҳалок бўлган. Хитойда бўлиб ўтган зилзила оқибатида эса 87 минг 476 киши ҳаётдан кўз юмган. Булардан ташқари, қолган турли даражадаги ва кўринишдаги табиий офатлар оқибатида 10 мингдан ортиқ киши ҳалок бўлган. Кўрилган моддий зарарнинг миқдори 181 миллиард АҚШ долларидан ортиқ.

Интернет хабарлари асосида Муҳайё Рустам қизи тайёрлади.

Мурувват

ЯХШИЛИКнинг дир мукофоти

Яхшилик ҳақида гап кетганда, уни яхши хислат, хулқ-атвор кабиларга эгалик, ихтиёрий равишда бирор кишининг манфаатини кўзлаб иш тутиш, меҳрибонлик, хайрли иш, эзгулик каби луғавий маъноларига урғу берамиз. Бу тушунча халқимизда минг-минг йиллардан бери қадрланади ва бугун улар янада сайқал топмоқда. Савол туғилади. Хўш, яхшиликнинг катта кичиги, ўлчами ёки миқдори борми? Уни қандай мезонга ёки қолипга солиш мумкин?

Юртимизда Истиқлол насимлари эса бошлагач, одамларнинг онг-шуури, дунёқараши, тафаккурида кескин ижобий хислатлар барқ ура бошлади. Айниқса, юртдошларимиз қон-қонига сингиб кетган саховатпешалик, бир-бирига яхшилик улашишдек эзгу фазилатлар янада ривож топди. Аслида, фарзандларимиз илм-маърифатли бўлсин, дея ҳалол меҳнати билан топган даромадидан мактаб, боғча бунёд этаётганлар, йўл солиб, кўприк қураётганлар, келажак авлод соғлом камол топсин, иқтидори билан Ватан шуҳратини оламга ёйсин, деган эзгу мақсадда спорт-соғломлаштириш мажмуаларини тиклаётган саховатпеша инсонлар ниятининг таг-тубида ЯХШИЛИК мужассам.

Ҳозирга келиб, спортни, хусусан, болалар спортини ривожлантириш давлат сиёсати даражасидаги устувор вазифалар сирасига айланди. Бу борада эса, ҳукуматимиз томонидан жуда кенг кўламдаги амалий ишлар қилинаётир ва уларнинг самараси кўзга яққол ташланмоқда. Бу ишларнинг яна бир аҳамияти шундаки, юзлаб ватандошларимиз хайрли ишларда фаол бўлишга интиляпти. Мисол учун, «Ёшлар йили» Давлат дастури ижросини таъминлаш баробарида бултур кўплаб спорт мажмуалари қад ростлади. Бу эзгу ишларда турли ташкилотлар, ҳомийларнинг фаол иштирок этаётгани диққатга молик, албатта. Жумладан, Чирчиқ шаҳридаги 14-Меҳрибонлик уйи, Бекободдаги спорт мажмуаси қурилишига «Ўзметкомбинат» акциядорлик жамияти бош-қош бўлган бўлса, Қизилтепа тумани Работ қишлоғидаги мактаб спорт залини бунёд этишда «Темур Малик» масъулияти чекланган жамияти аъзолари ҳомийлик ёрдами кўрсатишди. Ёки бўлмаса, Нарпай ҳамда Жомбой туманларидаги 53 ва 6-мактаблар спорт иншоотлари қурилишига фермер хўжаликлари маблағи йўналтирилди. Пойтахтимиздаги «Меҳр нури» корхонаси жамоаси эса Чилонзор туманидаги 66-махсус мактаб-интернат тарбияланувчиларига замонавий спорт мажмуасини ҳадя этди. Бу каби яратувчанлик, бунёдкорлик, қолаверса, меҳр-мурувватдан мақсад — биринчидан, ушбу хайрли ишлар туфайли келажак авлоднинг соғлом камол топишини таъмин этиш бўлса, иккинчидан, мамлакатимизда спортнинг турли йўналишлари ривожланиб, халқимиз вакилларини жаҳон ареналарида янада кўпроқ иштирок этишига замин ҳозирланади. Учинчиси ва энг муҳими, спортни севган кишининг қалбини турли ёт иллатлар, бегона ғоялар забт эта олмайди. Хулоса шуки, бу ишлар баробарида яхшилик, эзгулик булоқларининг кўзи очилмоқда. Зеро донишмандлар бежиз, «Одамнинг энг бахтли вақти – бошқаларга яхшилик қилган онларидир» дейишмаган.

«Маҳалла» жамғармасининг Пискент тумани бўлинмасидан олинган маълумотларга қараганда, ҳудудда кўплаб тадбиркор ва фермерлар кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларга, кекса, ногирон кишиларга ҳомийлик ёрдами кўрсатишмоқда. Хусусан, фермер А.Сиддиқов ўзининг хўжалигида етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан ҳар йили 70-80 та оилани таъминлаётган бўлса, тадбиркор А.Рашидов маҳалла ҳудудидаги «Бузрук» зиёратгоҳининг биринчи навбати қурилишини якунлади. Бундан ташқари, барча қулайликларга эга бўлган «Қариялар оромгоҳи»ни ўз маблағи ҳисобига тиклаб, уни отахонлар ихтиёрига ўтказди. Ватанимизнинг шонли саналари муносабати билан тадбиркор томонидан ёзилган дастурхондан кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар, шунингдек, эл-юрт эъзозидаги кишилар баҳраманд бўлишмоқда.

Ўзбек халқ мақолларида «Берганингни озга сана, олганингни кўпга сана», «Ўнг қўлинг берсин, чап қўлинг билмасин», «Яхшилик қил, уйингга айтма» каби юзлаб пурмаъно сўзлар учрайди. Бу ҳақда Навоий ҳазратлари шундай демишлар:

Қил яхшилику демакни дохил қилма,
Миннат била яхшиликни ботил қилма.

Ушбу мақолани тайёрлаш асносида инсонларга меҳр-мурувват кўрсатаётган, юртдошларимизнинг оғирини енгил қилаётган бир қатор тадбиркорларга мурожаат қилиб, амалга оширган хайрли ишлари хусусида сўраганимизда уларнинг айримларидан «Қўйинг биродар, қилган озгина ҳимматимизни, миннатга айлантириб, қўймайлик» деган жавобни олган бўлсак, баъзилари қуйидаги «Қилинган яхшиликнинг офати — «яхшилик қилдим» деб мақтаниб юришдир» деган ҳикматомуз сўзларни айтиб, илтимосимизни рад этишди.

Гапнинг мухтасари, юқоридаги каби яхшилик, эзгулик уруғини сочаётган саховатпеша инсонлар хусусида қанча гапирсак, ёзсак шунчалик оз. Бироқ, бунга биргина уларнинг камтарлиги, миннат кўчасидан бирон марта ўтмаганлиги йўл бермаяпти, холос. Биз бундай инсонлар халқимизнинг «Имконинг етганича яхшилик қил» деган нақлига чин ихлос билан амал қилаётганини таъкидлашдан нарига ўтолмадик. Айтмоқчи бўлган яна бир гапимиз шуки, бу каби хайрли ишлардан кўзланган мақсад ва пировард натижа ҳам том маънодаги ЯХШИЛИКдир.

Саидолим ХАЙДАРОВ, "Mahalla" мухбири.

Мозий тилсимлари

ФАЁЗТЕПА — НОЁБ ЁДГОРЛИК

Фаёзтепа қадимда Тармита деб аталган эски Термиз шаҳри атрофида жойлашган археологик мажмуадир. Бу ерда қазишма ишлари 1968 йилнинг баҳорида маҳаллий аҳоли вакили Абсад Бекназаров томонидан қум устида ётган оҳак тошидан ишланган ҳайкалтарошлик намунасининг топилиши билан бошланган. Кейин ёдгорликда 1968-76 йилларда қадимшунос Л.Альбаум тадқиқот ишларини олиб борди. Қазув ишлари самарали амалга оширилишида ўлкашунослик музейи директори Раҳмат Файзиевнинг хизматлари ниҳоятда беқиёс бўлганини таъкидлаш жоиз. Шунинг учун олимнинг вафотидан сўнг ёдгорлик Фаёзтепа, деб атала бошланди.

Тадқиқот давомида мазкур ҳудуддан кўплаб қадимги бақтрия ҳамда ҳинд ёзувлари, 50 дан ортиқ тангалар, ноёб деворий суратлар топилди. Ҳозирда улар пойтахтимиздаги Ўзбекистон тарихи давлат музейида сақланмоқда. Тошдан ишланган будда ҳайкали топилмалар орасида жуда ноёб ҳисобланади. Унинг баландлиги 70 сантиметрдан ошиқроқ. Унда будда дарахт остида меҳроб бўлиб ўтирган ҳолатда тасвирланган, тутманлари, сочлари, фусункор чеҳраси унга гўзаллик бағишлайди. Будда фил муқаддас бодхи дарахти шохлари остида ўтирибди, икки ёнида тик турган роҳиблар эса унга илтижо қилган ҳолатда тасвирланган. Саждагоҳ деворлари ранг-баранг суратлар билан безатилган. Ҳайкалларнинг аксарияти қизил ранг билан бўялиб, тилла сувлар ҳам ишлатилган. Бу Фаёзтепа Ўрта Осиёда буддавийлик динининг тарқалишида асосий марказлардан бири бўлганини билдиради. Тарихдан айнан маълумки, ватани Ҳиндистон ҳисобланмиш будда динини Гандхара ўлкаси (Ганга дарёси ҳавзаси)дан Ҳиндикуш тоғлари оша Бақтрияга кириб келган. Энг сўнгги маълумотларга қараганда, Термизда Буддавийлик ибодатхонасига илк бор милоддан аввалги I асрда асос солинган.

Буддавийликнинг оқими милодий I асрдан бошлаб Термиздан Шарқий Туркистонга, кейин Хитой ҳудудидан Японияга тарқалган. Араблар истилоси арафасида Термизда 12 та будда ибодатхонаси мавжуд бўлган, унда мингга яқин буддавий коҳинлар ҳақида ёзма маълумотлар сақланган.

Фаёзтепанинг меъморий тузилиши, қурилиш босқичлари таркибини аниқлашда янги тадқиқотлар муҳим ўрин тутди. Ҳозирда у Ўрта Осиёдаги тўлиқ тадқиқ этилган ва илмий жиҳатдан ўрганилган, тарихи аниқланган ягона ибодатхона мажмуаси ҳисобланади. Ёдгорликдаги асосий иншоот шимолдан жанубга қараб 118 метрга чўзилган ҳамда ибодатгоҳ, монастр, (бу ерда коҳинлар матнларни кўчирадиган махсус жой бўлган) ва ступадан иборат. Ступа Будданинг хоки устида қурилган меъморий иншоот. Ибодатхона Кушонлар шоҳи Сотер Мегас ("Буюк халоскор" деган маънони англатади) ҳукмронлик қилган даврда тўлиқ шаклланган. Кейинчалик Кушон подшоси Вима Кадфиз даврида унинг ички қисмида қурилиш ишлари амалга оширилган. Канишка даврида ибодатхонада йирик қурилиш ишлари олиб борилган. Ёдгорлик III аср охирларига келиб, вайронага айланади ва IV асрда яна қайта тикланган. Бироқ орадан кўп ўтмай, мажмуа ҳароба ҳолга кела бошлайди. Маданий мероснинг кашф қилиш чоғида Кушон даврига оид 16 та танга топилиши муҳим воқеа бўлди. Чунки улар саналарни аниқлашда катта аҳамиятга эга.

Фаёзтепадан топилган ёзувларни ўрганишда бақтрийлар тилини мукаммал биладиган қадимшунос академик Эдвард Ртвеладзенинг тажрибаси қўл келди. 70 дан ортиқ ёзув бўлакларидаги ёзувларда матнлар яхши сақланиб қолган. Айни пайтда бу ёзувлар франциялик профессор Ж.Фуссман томонидан ўрганилмоқда.

Маълумотларга кўра, Хитойда ибодатхоналарнинг вужудга келиш жараёни Фаёзтепадан тахминан III асрдан сўнг кузатилади. Бу Термиз буддавийлик дини тарқалишида муҳим ўрин эгаллаганидан далолатдир.

2004 йилдан бошлаб Фаёзтепани қисман таъмирлаш ва тиклаш ишлари бошланди. Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг маданий мерос ёдгорликларини сақлаш ва улардан фойдаланиш бош бошқармаси, ЮНЕСКОнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, Япония ТРАСТ фонди ва Сурхондарё вилояти ҳокимлиги, Термиз Давлат университети ҳамкорлигида ушбу лойиҳа амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда олдимизда турган энг муҳим вазифалардан бири ёдгорликни асл ҳолида сақлаб қолишдир. Фаёзтепани аждодларимиздан қолган бой меросимиз бир бўлаги сифатида келгуси авлодларга етказиш лозим. Қолаверса, ёдгорлик мажмуасини қайта таъмирлаб, бу ерга хорижий сайёҳларнинг ташрифини йўлга қўйиш ҳам мақсадга мувофиқдир.

Тўхташ АННАЕВ, тарих фанлари номзоди.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ҚЎЙ (21.03-21.04)
Ушбу ҳафтада шахсий ҳаётингизда сезиларли ўзгаришлар содир бўлиши кутилмоқда. Бунга сиз кутмаган инсонлар сабаб бўлиши мумкин.

СИГИР (22.04-20.05)
Шу кунларда аввал йўл қўйган хатоларингиз катта муаммоларни юзага келтириши эҳтимоли бор. Ҳафта якунида ажойиб хушхабар эшитасиз.

ЭГИЗАКЛАР (21.05-21.06)
Айни кунларда юзага келадиган вазиятлар сизнинг ҳаётга бўлган қарашларингизни бироз ўзгартириши мумкин.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)
Ҳафта давомида қизиқарли учрашувлар ва турли тадбирларга таклиф қилишлари мумкин. Уларга берилиб ишингизни унутиб қўйманг.

АРСЛОН (23.07-22.08)
Ушбу ҳафтада кўчмас мулк, кредит билан боғлиқ муаммоларингизни ҳал қилмасдан, уларни кейинроққа қолдирганингиз маъқул.

ПАРИЗОД (23.08-22.09)
Шу кунларда режалаштириб қўйган харидларингизни амалга ошириш учун қулай имконият туғилади. Болалар тарбиясига кўпроқ вақт ажратинг.

ТАРОЗИ (23.09-22.10)
Ишга совуққонлик билан ёндошишингиз ҳамкасблар билан муносабатда турли зиддиятли вазиятларни келтириб чиқаришини мумкин.

ЧАЁН (23.10-22.11)
Ҳафта мазкур бурж вакиллари учун турли можароларга бой бўлиши кутилмоқда. Аммо буни тинчлик йўли билан ҳал қилиш мумкин.

ЎҚОТАР (23.11-21.12)
Ҳафтанинг биринчи ярмида соғлигингизга бефарқ бўлманг. Акс ҳолда бу турли асоратларнинг юзага келишига сабаб бўлиши мумкин.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12-19.01)
Шу кунларда узоқ сафарга чиқишингиз мумкин. Шанбада молиявий жиҳатдан муаммолар юзага келиши эҳтимоли бор.

ҚОВҒА (20.01-18.02)
Айни кунларда янги мақсадлар сари дадил қадам ташлашингиз мумкин. Бирор ишни бошлашда таваккал қилишга одатланмангингиз маъқул.

БАЛИҚ (19.02-20.03)
Кўпдан буён режалаштириб юрган ишларингизни амалга оширишда ўзгалар ёрдамига таянмасдан, ўз салоҳиятингизни баҳолаб иш юритинг.

Бир хат изидан

ЗИДДИЯТ

унинг келиб чиқишига давлат маблағи ва ўзгалар ҳақига кўз олайтириш сабабчи бўлди

Таҳририятимизга Хатирчи туманидаги 65-умумтаълим мактабида ишловчи бир гуруҳ ўқитувчилар номидан шикоят хати келди. Унда ёзилишича, мактабга оз муддат раҳбарлик қилган Шаҳодат Қодирова кўплаб ғайриқонуний ишларга қўл урган, жиноий шериги — хўжалик ишлари мудири ва ғазначи Умарқул Нурматов билан биргаликда давлат ғазнасига, жамоа аъзолари маошларига мунтазам равишда чанг солган.

У устаси фаранг шикоятчи сифатида ҳам одамларнинг асабини қақшатиб, моддий-маънавий зарар етказган. Ташкилотлар раҳбарлари устидан шикоят ёзиб, улардан очиқчасига «ҳақ» талаб қила бошлаган. Охир-оқибат ножўя қилиқлари учун вазифасидан бўшатилган ва ...ҳаял ўтмай, қандайдир йўллар билан туман халқ таълими бўлимининг ДТС бўлимига бошлиқ этиб тайинланган. Ва ҳозиргача муаллимларни беҳурмат қилиб, таълим-тарбия ишларининг сусайишига сабабчи бўлмоқда.

Хатни ўрганишни ўқитувчилар билан юзма-юз суҳбатлашишдан бошладик. Тўпланганлар имзоларини тан олишди. Хатда ёзганларининг ҳаммаси ҳақиқат эканлигини, тегишли ҳужжатлар борлигини айтишди.

Хўш, устозларнинг даъволарида асос борми?

Бу саволга Навоий вилояти Назорат-тафтиш бошқармаси ходимларининг мактаб масъуллари билан биргаликда илмгоҳга Ш.Қодирова раҳбарлик қилган даврдаги молиявий аҳвол бўйича ўтказган тафтиш далолатномаларидан қуйидагича жавоб топиш мумкин:

— ўқитувчи Санобар Хушмуродовага 54199 сўм рағбатлантириш пули ёзилган. У пулни кўрмаган, ведомостдаги имзо ҳам уники эмас;

— таътилдаги кутубхоначи ўрнига Феруза Аҳмедовага орқаворотдан 19501 сўм маош ёзилган. Бироқ Аҳмедова бундан бехабар қолган, қўл қўйиб олмаган;

— Ойсулув Номозова ҳам ўз номига ёзилган 47894 сўмни имзо чекиб олмаган.

Бундай мисоллар жуда кўп. Ғазначи У.Нурматовдан сўралганида, у «Ш.Қодирова бу пулларни эгаларига ўзим бераман, деб ведомостга имзо чекиб олган», дея ёзма кўрсатма берган. Ш.Қодирова эса «Янги йил базмида ўқувчиларга ҳомийлик қилиб, арча олиб берганман», дейди. Жамоа эса «Бирон-бир ҳужжатсиз келтирилган елим арча бизга 173500 сўмга тушган» дея, унинг даъвосини рад этади. Тафтиш чоғида хазинабон У.Нурматов 13 та синф раҳбарининг ойлигидан 8000 сўмдан тортиб 25500 сўмгача ушлаб қолган. У бу ишни ҳам собиқ директорнинг топшириғи билан амалга оширгани юзасидан тушунтириш хати ёзиб берган. Жамоа аъзолари Ш.Қодирова гўёки текширувчиларнинг оғзини ёпиши кераклиги баҳонасида уларнинг иш ҳақларидан "уриб" қолганини айтишди.

— Инсофли бўлишга, ҳамкасбларимиз ҳақига кўз олайтирмасликка чақирганим учун Ш.Қодирова мен билан ўчакишиб қолди, — дейди ўқитувчи Руқия Абдуалимова. — Соғлиғим ёмонлиги хусусида туман прокурорига асоссиз мурожаат қилиб, кўп сарсон қилди. Лекин даъволари тасдиқланмади.

Шу ўринда яна бир гап. Шикоятчилар Ш.Қодирова қизининг контракт асосида ўқиши учун "Хатирчи пахта тозалаш заводи" акциядорлик жамияти ҳисобидан пул ўтказганини айтиб қолишди. Биз корхонада бўлганимизда, у ердагилар ростдан ҳам Шоҳида Ағзамованинг шартнома тўлови учун 2008 йил 16 сентябрда, 677-тўлов топшириқномасига асосан 700000 сўм ўтказишганини тан олишди. Бироқ заводнинг қарздорлиги тобора ошиб бораётган бир пайтда нега бунчалик ҳотамтойлик қилишганини жўяли изоҳлаб бера олишмади. «Шаҳодат Қодирова устимиздан вазирликка туҳмат хати ёзганди, уни тинчитиш учун шундай йўл тутдик» дейишдан нарига ўтишолмади.

— Худди шундай можаролар биз билан ҳам бўлиб ўтди, — дейди тумандаги 5-тиббий меҳнат экспертизаси комиссияси раиси М.Нурмаматов таҳририятга ёзилган арзномаларни қўлимизга тутқазар экан. — Яхшиямки биз ўзимизни ҳимоя қила олдик. Натижада таъмагирларнинг қора ниятлари фош этилди. Жиноят ишлари бўйича Хатирчи туман суди судьяси А.Мамараҳимов 2008 йил 29 октябрда уларни жиноят кодексининг 183-моддаси бўйича айбдор деб топиб, тегишли жазо тайинлади. Аммо...

Буни қарангки, орадан беш кун ўтиб, аниқроғи 3 ноябрда Ш.Қодированинг 65-мактабдаги жиноятларига оид иш ҳам айнан шу судда, ва яна айнан судья А.Мамараҳимов томонидан кўриб чиқилди. Бироқ у ўқитувчиларни ишга даъвогар ёки жабрланувчи сифатида жалб этмади. Орқаваротдан ажрим чиқариб, гўёки содир этилган жиноят ўзининг хавфлилик даражасига кўра унча оғир бўлмаган жиноятлар сирасига кириши, судланувчи биринчи марта жиноят содир қилгани боис унга нисбатан амнистия актини қўллашни лозим топди. Таажжуб, наҳотки, давлат маблағига кетма-кет хиёнат қилиш, қўл остидагиларнинг маошларига кўз олайтириш енгил жиноят ҳисобланса? Наҳотки, судья А.Мамараҳимов Ш.Қодировани атиги беш кун олдин ўзи суд қилганини ва тегишли жазо тайинлаганини унутиб қўйган бўлса! Устига устак, прокурорнинг устма-уст судланаётган аёлга амнистия қўллашни сўраб, судга илтимосномa киритганини қандай тушуниш мумкин?

Биз туманда бўлганимизда тўрт кун мобайнида Қодирова билан учраша олмадик. ХТБ раҳбарлари ҳам бу борада ёрдам бера олишмади. Шу сабабли улардан иложи бўлса, Қодирова билан 65-мактаб ўқитувчиларини муросага келтиришларини, натижасини таҳририятга маълум қилишларини сўрадик. Афсус, ҳозирга қадар бирон-бир хат-хабар келмади. Орадан анча вақт ўтиб мактаб ўқитувчиларининг қайта мурожаатидан сўнг ушбу мақолани чоп этишни лозим топдик.

Ўктам ҚУРБОНОВ, «Mahalla» мухбири.

Сизга атаб дўппи тикдим симу зарли ипакдан,
Унинг оппоқ гулларида қалбим кўри мужассам.
Бахт қўрғони яраларкан орзу ила тилакдан,
Қани эди ул қўрғоннинг соҳибаси бўлолсам.

МЕҲНАТ УМРНИ БЕЗАЙДИ

Уйимиз шундоққина дала яқинида жойлашган. Ёшлигимда поёнсиздек туюлган дала йилнинг тўрт фаслида тўрт хил рангга киради. Шу далада пахта териб, қўй боқиб улғайганмиз.

Дала бошидаги шийпонда Абдулла ота Пўлатов оиласи истиқомат қилади. Мана, бир неча йилдирки, бу оила пахтаю ғалла етиштириб, юртимиз ривожига ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқда. Абдулла бобони қишлоғимизда ҳамма ҳурмат қилади. Саксон икки ёшни қаршилаган отахон бир зум ҳам тиниб тинчимайди. Гоҳ экинларни суғораётган, гоҳ қўй боқаётган, гоҳ пичан ўраётган пайтда учратаман уни. Бобога ҳамма ҳавас билан қарайди. Мен баъзан отахон билан суҳбатлашиб, у кишидан ўтмиши ҳақида сўрайман.

— Отам хўжаликда трактор ҳайдарди. Мен ҳам ёшлигимдан трактор ҳайдашни ўрганиб олгандим, — дейди Абдулла бобо. — Уруш бошланган кезларда 14-15 ёшларда эдим. Кечаю кундуз меҳнат қилардик. Бунинг устига очарчилик, йўқчилик... Кўплар очликдан вафот этди. Оллоҳга шукр, у замонлар ортда қолди.

Инсоннинг бахти меҳнатда, — дея сўзида давом этади Абдулла бобо. — Йўқчилик ҳам, касаллик ҳам дангасаликдан келиб чиқади. Меҳнат туфайли кампирим Холбуви иккимиз 11 нафар фарзандни вояга етказиб, уйли-жойли қилдик. Энди юртимиз мустақил бўлди. Йилдан-йилга шаҳарларимиз, қишлоқларимиз обод бўлиб бормоқда. Президентимиз 2009 йилни Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили, деб атади. Демак, қишлоқларимизга эътибор янада кучаяди, деҳқонларимиз дастурхони янада тўкин бўлади.

Чеҳрасидан нур таралиб турган отахонга ҳавас билан боқаман. У босиб ўтган йўл биз учун ибрат мактаби, албатта.

Жобир ИСМАТУЛЛАЕВ, Косон туманидаги 11-ихтисослашган мактаб-интернат ўқувчиси.

ТОВУСЛАР РАҚС ТУШАДИ

Ғаллаорол туманидаги Кўкдала қишлоғида яшовчи Ибодулла ака Раббимовнинг хонадонида бўлганимда қизиқ ҳолатни кўрдим. Ҳовлининг бир четидага хонада бир нечта товус хиром айлаб юрибди.

Тарихи Ҳиндистон билан боғлиқ бу қушни тоғдаги ҳовлида асраш фақатгина чинакам табиат шайдосининг қўлидан келиши мумкин. Товусларни олиб келиш, парваришлаш, насл олиш ўз йўлига, лекин бу ажойиб қушларнинг айтилган гапларни бажариши-чи? Қойил қолмай иложингиз йўқ.

— Қани, тўй куни қизни олиб кетишга келган куёвдай ҳам уялиб, ҳам ғурурланиб қўйингчи? — буйруқ беради Ибодулла ака.

Товус худди шу буйруқни кутиб тургандай, жойида гир айланади. Ўзига тикилиб турганларга виқор билан қарайди, қанотларини ёзиб ерга тегизади.

— Энди келинчак бўлинг, келинчак...

Товус думини товусхонанинг шифтига теккудай ёйди. Сўнг қуш тожини ликиллатиб ўйнатади.

Лол бўлиб қолганларнинг хаёлини Ибодулла ака бўлади.

— Мен бу қушларни Бухородан келтиргандим. Уларнинг гўзаллигига гап йўқ. Аммо товуслар уйнинг қўриқчиси ҳам бўларкан. Бегона одам келса, итдан олдин, қур-қурлаб огоҳлантиради.

Марказдан узоқ ҳудудда ўзича мўъжазгина «Қўриқхона» яратибди. Бу инсон уйида товуслардан ташқари бедана, каклик сингари сайроқи қушлар ҳам боқади. Ҳар йили ёзда қалдирғочлар келиб, хонадонида бола очиб кетади. Отахон кўпкари, кураш каби миллий қадриятларимиз ишқибози. Биялардан қулун олиб, чавандозларга учқур отлар етиштириб беради. Ёзу кузда уйига борсангиз, қимиз билан сийлайди. У тарбиялаган отни минган Абдимутал, Шертой чавандозлар кўпкариларда донг таратишган.

Кўкдала қишлоғида Ибодулла аканинг издошлари анчагина. Табиат билан ошнолик уларни мустақил юртимизнинг эртасига янада ишонч билан қарашга ундамоқда.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги Алишер Навоий номли маҳалла фуқаролар йиғини жамоаси маҳалла фаоли, раис маслаҳатчиси **Бахтиёр АБДУРАҲМОНОВ**нинг вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Mahalla

МУАССИС: Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқаруви

Бош муҳаррир Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Телефонлар: 236-53-93, 236-53-75, 236-57-62. Факс: — 233-44-25

Ўзбекистон Республикаси матбуот ва ахборот Агентлигида 2006 йил 6 декабрда 0019 рақами билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Тошкент шаҳри Матбуотчилар кўчаси 32-уй

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди. Формати — А-2, 2 босма тобоқ.

Баҳоси келишилган нархда

1 2 3 4 6 18547 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-21

Навбатчи муҳаррир: Саидолим Ҳайдаров
Навбатчи: Ҳамза Абдуллаев
Мусаҳҳиҳ: Аброр Ярматов
Саҳифаловчи: Фаррух Расулов

Топширилди — 22.45